

ZAKON

O VAZDUŠNOM SAOBRAĆAJU

Glava prva

OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se uslovi kojima se omogućava da se vazdušni saobraćaj u Republici Srbiji odvija bezbedno i obezbeđeno.

Vazduhoplovi na koje se primenjuje ovaj zakon

Član 2.

Ovaj zakon primenjuje se na vazduhoplove dok su na teritoriji Republike Srbije, izuzev kad je drukčije predviđeno potvrđenim međunarodnim ugovorom, a na vojne vazduhoplove i vojni deo mešovitog aerodroma samo kad je ovim zakonom izričito predviđeno.

Na civilne vazduhoplove koji su registrovani u Republici Srbiji, a koji se nalaze izvan teritorije Republike Srbije, ovaj zakon primenjuje se samo ako to nije suprotno propisima države na čijoj se teritoriji vazduhoplovi nalaze ili potvrđenom međunarodnom ugovoru.

Značenje izraza

Član 3.

Pojedini izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) *aerodromska infrastruktura* je osnovna fizička, logička, tehnološka i informaciono-komunikaciona struktura koja obuhvata manevarske površine, platforme, saobraćajnice, objekte, instalacije, sisteme i opremu;

2) *vazduhoplov* je svaka naprava sa posadom koja leti ili se održava u atmosferi usled reakcije vazduha, osim reakcije vazduha koji se odbija od površine zemlje;

3) *vazduhoplovni proizvod* čine vazduhoplov, motor i elisa;

4) *delovi, uređaji i oprema* su svaki instrument, oprema, mehanizam, deo, aparat, pribor, softver ili dodatna oprema, uključujući komunikacionu opremu, koji se upotrebljava ili je namenjen za upotrebu pri korišćenju ili nadzoru vazduhoplova u letu ili koji je instaliran u vazduhoplov ili pričvršćen na vazduhoplov, što obuhvata i delove strukture vazduhoplova, delove motora ili delove elise ili opreme koja se koristi za manevrisanje vazduhoplova sa zemlje;

5) *dogadjaj* označava operativni prekid, kvar, grešku ili drugo nepravilno stanje koje utiče ili je moglo da utiče na bezbednost leta, ali koje nije dovelo do udesa ili ozbiljne nezgode;

6) *zabranjena zona* je određeni deo vazdušnog prostora iznad određene teritorije u kome je zabranjeno letenje;

7) *zona za letenje vojnih vazduhoplova* je određeni deo vazdušnog prostora koji se koristi za potrebe letenja vojnih vazduhoplova (pilotažna zona, zona instrumentalnog letenja, zona grupnog letenja, zona brišućeg letenja i sl);

8) *interoperabilnost* je niz funkcionalnih, tehničkih i operativnih karakteristika sistema i sastavnih elemenata tehničkih sistema vazdušne plovidbe, kao i njihovih operativnih postupaka, u cilju bezbednog, neprekidnog i efikasnog rada;

9) *kalibraža iz vazduha* je provera iz vazduha zemaljskih navigacionih i nadzornih sistema, vazduhoplovnih telekomunikacija i opreme za svetlosnu signalizaciju na aerodromima, u cilju da parametri navedenih sistema zadovoljavaju zahteve za eksploataciju i koja može biti periodična ili pred njihovo puštanje na korišćenje;

10) *korisnik vazdušnog prostora* je civilni ili državni vazduhoplov koji leti u vazdušnom prostoru, kao i drugi korisnik koji zahteva upotrebu vazdušnog prostora;

11) *manevarska površina* je deo aerodroma ili letilišta određen za poletanje i sletanje vazduhoplova i kretanje vazduhoplova u vezi sa poletanjem i sletanjem, isključujući platforme;

12) *međunarodna preporučena praksa* je bilo koja specifikacija za fizičke karakteristike, konfiguraciju, opremu, performanse, osoblje ili procedure čija je jednoobrazna primena prihvaćena kao poželjna za bezbednost, redovnost ili efikasnost vazdušnog saobraćaja i koju država nastoji da ispuni, u skladu sa Konvencijom o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, Čikago 1944;

13) *međunarodni standard* je bilo koja specifikacija za fizičke karakteristike, konfiguraciju, opremu, performanse, osoblje ili procedure, čija je jednoobrazna primena prihvaćena kao neophodna za bezbednost ili redovnost vazdušnog saobraćaja i koju država mora da ispuni, u skladu sa Konvencijom o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, Čikago 1944;

14) *meteorološka analiza* je informacija nastala detaljnim proučavanjem stanja atmosfere iznad posebne oblasti, zasnovanog na aktuelnim osmatranjima;

15) *meteorološka prognoza* je informacija o očekivanim meteorološkim uslovima za određeno vreme ili period i za određenu oblast ili deo vazdušnog prostora;

16) *meteorološki izveštaj* je informacija o osmotrenim meteorološkim uslovima koji se odnose na određeno vreme i lokaciju;

17) *nezgoda vazduhoplova* je događaj povezan sa korišćenjem vazduhoplova koji nije udes, a koji utiče ili bi mogao da utiče na bezbednost korišćenja vazduhoplova;

18) *oblast informisanja vazduhoplova u letu* je vazdušni prostor određenih dimenzija u kojem se pružaju usluge informisanja vazduhoplova u letu i uzbunjivanja;

19) *opasna zona* je deo vazdušnog prostora u kome je letenje vazduhoplova ograničeno zato što se na određeno vreme odvijaju aktivnosti opasne po letenje vazduhoplova;

20) *operativni vazdušni saobraćaj* su letovi državnih vazduhoplova koji se ne obavljaju u skladu sa pravilima i procedurama Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva već prema pravilima i procedurama koje su propisali nadležni organi;

21) *opšti vazdušni saobraćaj* su svi letovi vazduhoplova, kao i letovi državnih vazduhoplova, koji se obavljaju u skladu sa pravilima i procedurama Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva;

22) *parking pozicija* je deo platforme ili posebna površina na aerodromu koja je namenjena za parkiranje vazduhoplova;

23) *platforma* je deo aerodroma određen za prihvat i otpremu vazduhoplova, putnika i stvari, snabdevanje vazduhoplova gorivom i mazivom i parkiranje, boravak i održavanje vazduhoplova;

24) *poletno-sletna staza* je površina na zemlji, vodi ili objektu namenjena za poletanje i sletanje vazduhoplova;

25) *prekogranična zona* je struktura vazdušnog prostora koja se prostire preko državnih granica i/ili granica oblasti informisanja u letu;

26) *privremeno izdvojeni deo vazdušnog prostora* je deo vazdušnog prostora koji je izdvojen na određeno vreme na zahtev određenog korisnika radi njegovog isključivog korišćenja od strane tog korisnika;

27) *privremeno rezervisani deo vazdušnog prostora* je deo vazdušnog prostora privremeno rezervisan za određenog korisnika, ali može biti dostupan i drugim korisnicima, po odobrenju jedinice kontrole letenja;

28) *rizik* je kombinacija verovatnoće ili učestalosti ponavljanja određene opasnosti i ozbiljnost posledice koju ta opasnost može da izazove;

29) *rulna staza* je određena površina na aerodromu namenjena za kretanje vazduhoplova između parking pozicija i poletno-sletne staze;

30) *ruta vazdušnog saobraćaja* je vazdušni put, savetodavna ruta, kontrolisana ili nekontrolisana ruta, ruta u dolasku ili odlasku sa aerodroma, uspostavljena prvenstveno radi usmeravanja tokova saobraćaja u svrhu pružanja usluga u vazdušnom saobraćaju, a definiše se kriterijumima rute koji uključuju oznaku, smer u odnosu na značajnu tačku, udaljenost između značajnih tačaka, obavezu izveštavanja o poziciji i minimalne bezbedne visine na ruti;

31) *tehnički sistemi vazdušne plovidbe* su skup sastavnih elemenata na vazduhoplovu i na zemlji, kao i satelitskih uređaja koji omogućavaju pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi tokom svih faza operacija vazduhoplova;

32) *transferni putnik* je putnik koji je doputovao vazduhoplovom do aerodroma i u roku od 24 časa sa istog aerodroma nastavlja putovanje vazduhoplovom istog ili drugog prevozioca pri čemu menja broj leta;

33) *uslovna ruta* je ruta vazdušnog saobraćaja, ili njen deo, koja nema stalni karakter i može da se planira i koristi pod propisanim uslovima;

34) *uslovno zabranjena zona* je deo vazdušnog prostora u kome se na određeno vreme letenje vazduhoplova ograničava i odvija prema unapred određenim uslovima;

35) *funkcionalni sistem* je kombinacija opreme, procedura i ljudskih resursa koji su organizovani u celinu radi obavljanja određene delatnosti;

36) *helidrom* je aerodrom ili određena površina na zemlji ili objektu namenjena u potpunosti ili delimično za dolaske, odlaske i kretanje helikoptera.

Vazdušni prostor Republike Srbije

Član 4.

Vazdušni prostor Republike Srbije je prostor iznad teritorije Republike Srbije.

Korišćenje vazdušnog prostora Republike Srbije slobodno je za sve vazduhoplove koji obavljaju vazdušni saobraćaj, prema međunarodnim aktima, ovom zakonu i drugim propisima.

Civilni i državni vazduhoplovi

Član 5.

Civilni vazduhoplovi Republike Srbije su vazduhoplovi koji su upisani u Registar vazduhoplova Republike Srbije i Evidenciju vazduhoplova Republike Srbije.

Državni vazduhoplovi su vojni vazduhoplovi, vazduhoplovi organa unutrašnjih poslova, carinski vazduhoplovi, kao i vazduhoplovi koji se isključivo koriste za prevoz šefova država ili vlada i visokih državnih delegacija.

Vojni vazduhoplovi Republike Srbije su vazduhoplovi koji su upisani u Registar vojnih vazduhoplova i koji mogu da lete prema pravilima letenja koja važe za opšti ili operativni vazdušni saobraćaj.

Letenje vojnih vazduhoplova

Član 6.

Letenje vojnih vazduhoplova je letenje u kome učestvuju vojni vazduhoplovi Republike Srbije i strani vojni vazduhoplovi.

Letenje vojnih vazduhoplova Republike Srbije odvija se kao aerodromsko letenje, vanaerodromsko letenje, preleti i letovi posebne namene.

Vanaerodromsko letenje i preleti mogu da se odvijaju na vazdušnim putevima i izvan njih.

Letenje vojnih vazduhoplova Republike Srbije propisuje ministarstvo nadležno za poslove odbrane.

Letovi posebne namene

Član 7.

Letovi posebne namene su letovi vojnih vazduhoplova u svrhu zaštite suvereniteta vazdušnog prostora, letovi za proveru vojnih vazduhoplova posle složenijih popravki i letovi vazduhoplova za operativne potrebe ministarstva nadležnog za poslove odbrane.

Oni imaju prednost nad ostalim letovima, izuzev nad letovima kod kojih je pilot vazduhoplova objavio stanje nužde, kod kojih je stanje nužde očigledno, kojima preti nezakonito ometanje ili koji su već predmet nezakonitog ometanja.

Letovima posebne namene smatraju se i letovi vazduhoplova za potrebe ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove, u izvršavanju operativnih poslova.

Ministar nadležan za unutrašnje poslove propisuje letove posebne namene u izvršavanju operativnih poslova za potrebe tog ministarstva.

Ograničenja u korišćenju vazdušnog prostora

Član 8.

Zabranjen je vazdušni saobraćaj i drugo letenje iznad gradova, naseljenih mesta i industrijskih objekata ispod visine utvrđene propisom o klasama vazdušnog prostora iz člana 37. ovog zakona.

Izuzetno se može leteti iznad gradova, naseljenih mesta i industrijskih objekata ispod propisane visine, u skladu sa instrukcijama pružaoca usluga kontrole letenja, ako je let prethodno odobrio Direktorat civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije (u daljem tekstu: Direktorat).

Odobrenje za letenje vazduhoplova iznad gradova, naseljenih mesta i industrijskih objekata ispod propisane visine nije potrebno, već je samo potrebno prethodno podneti plan leta pružaocu usluga kontrole letenja, ako se radi o letovima

državnih vazduhoplova, letovima u svrhu gašenja požara, traganja za vazduhoplovom i spasavanja lica i medicinskom prevozu.

Izbacivanje predmeta i tečnosti

Član 9.

Iz vazduhoplova se za vreme leta ne smeju izbacivati predmeti i tečnosti, izuzev ako je ugrožena bezbednost leta ili obezbeđivanje vazduhoplova, ako se radi o predmetima i tečnostima koji se koriste u poljoprivredi, šumarstvu i zdravstvu, predmetima i tečnostima koji se koriste za gašenje požara, opremi, namirnicama, lekovima i drugim predmetima potrebnim za zbrinjavanje u slučaju elementarnih nepogoda, kao i lecima i drugim reklamnim predmetima, pod uslovima koje bliže propisuje ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Rakete i drugi leteći objekti

Član 10.

Rakete i drugi leteći objekti mogu se lansirati u privredne, naučne, sportske i druge svrhe tako da ne ugrožavaju bezbednost vazdušnog saobraćaja.

Za lansiranje raketa i drugih letećih objekata mora se pribaviti prethodna saglasnost pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi.

Za eventualnu štetu koja je nastala usled lansiranja raketa i drugih letećih objekata odgovorno je lice koje je raketu, odnosno drugi leteći objekat lansiralo.

Bliže uslove i način pod kojima se lansiraju rakete i drugi leteći objekti propisuje Vlada na predlog ministra nadležnog za poslove saobraćaja.

Iskakanje padobranaca

Član 11.

U kontrolisanoj oblasti i u saobraćajnoj zoni aerodroma zabranjeno je iskakanje padobranaca, osim ako posada vazduhoplova mora da napusti vazduhoplov koji se nalazi u opasnosti ili ako je odobrenje za iskakanje padobranaca dao Direktorat.

Ograničenja nošenja naoružanja i aktivne opreme za snimanje

Član 12.

Zabranjeno je stranom vazduhoplovu da u vazdušnom prostoru Republike Srbije nosi aktivno napunjeno streljačko, raketno ili bombardersko naoružanje.

Izuzetno, u slučajevima zajedničkih međunarodnih vojnih vežbi na poligonima u Republici Srbiji, Vlada na predlog ministra nadležnog za poslove odbrane može odobriti stranom vojnom vazduhoplovu da nosi aktivno napunjeno streljačko, raketno ili bombardersko naoružanje, kao i aktivnu opremu za snimanje.

Zabranjene i opasne zone

Član 13.

Zabranjeno je letenje vazduhoplovom iznad zabranjene zone.

Zabranjenu i uslovno zabranjenu zonu, kao i uslove za odvijanje letenja u uslovno zabranjenoj zoni, određuje ministar nadležan za poslove saobraćaja, na predlog ministra nadležnog za poslove odbrane, ministra nadležnog za unutrašnje poslove i nadležnog organa državne uprave za hidrometeorološke poslove.

Opasnu zonu određuje ministar nadležan za poslove odbrane.

U opasnoj zoni letenje vazduhoplova može se vremenski ograničiti.

Podaci o zonama objavljuju se u Integrisanom vazduhoplovnom informativnom paketu, a vreme aktiviranja opasnih i uslovno zabranjenih zona u Hitnim vazduhoplovnim obaveštenjima, koja su deo tog paketa.

Glava druga

BEZBEDNOST U VAZDUHOPLOVSTVU (*Safety*)

Pojam bezbednosti u vazduhoplovstvu

Član 14.

Bezbednost u vazduhoplovstvu je stanje u kome su rizik od ugrožavanja života i zdravlja ljudi i prouzrokovanja štete imovini smanjeni i održavani na prihvatljivom nivou, stalnim uočavanjem opasnosti i kontrolom rizika od uočenih opasnosti.

Pružaoци usluga u vazdušnoj plovidbi, avio-prevozioci, operateri aerodroma, vazduhoplovno-tehničke organizacije koje se bave održavanjem vazduhoplova i drugi subjekti koje odredi Direktorат (u daljem tekstu: vazduhoplovni subjekti) primarno su odgovorni za bezbedno obavljanje svojih delatnosti ili pružanje usluga, a za bezbedno obavljanje poslova u okviru vazduhoplovnog subjekta odgovorni su i svi pojedinci koji u obavljanju svojih poslova utiču na bezbednost.

Nacionalni program bezbednosti u civilnom vazduhoplovstvu

Član 15.

U cilju postizanja prihvatljivog nivoa bezbednosti, Vlada, na predlog ministra nadležnog za poslove saobraćaja, donosi Nacionalni program bezbednosti u civilnom vazduhoplovstvu.

Nacionalnim programom bezbednosti u civilnom vazduhoplovstvu utvrđuju se načela, pravila i aktivnosti za dostizanje i unapređenje prihvatljivog nivoa bezbednosti u civilnom vazduhoplovstvu u skladu sa preporučenom praksom i standardima Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva (Standards and recommended practices – SARPs, ICAO).

Nacionalni program bezbednosti u civilnom vazduhoplovstvu sprovodi Direktorат.

Sistem upravljanja bezbednošću

Član 16.

Sistem upravljanja bezbednošću obuhvata organizaciju, procedure i sistem odgovornosti kojima se uspostavlja i održava prihvatljiv nivo bezbednosti u radu vazduhoplovnog subjekta.

Vazduhoplovni subjekt dužan je da, na osnovu Nacionalnog programa bezbednosti u civilnom vazduhoplovstvu, uspostavi sistem upravljanja bezbednošću čiji obavezni deo je priručnik o upravljanju bezbednošću i da pribavi saglasnost Direktorata na njega i na njegove izmene i dopune.

Uslove pod kojima se uspostavlja i koristi sistem upravljanja bezbednošću propisuje Direktorат.

Za postupanje po zahtevu za pribavljanje saglasnosti na sistem upravljanja bezbednošću i za njegove izmene ili dopune plaća se naknada Direktoratu.

Prijavljivanje događaja Direktoratu

Član 17.

Vazduhoplovni subjekt i drugo lice koje je određeno propisom iz stava 3. ovog člana, dužni su da prijave Direktoratu svaki događaj, u skladu s priručnikom o upravljanju bezbednošću, a ostala lica to mogu učiniti dobrovoljno ukoliko smatraju da takav događaj predstavlja stvarnu ili potencijalnu opasnost.

Direktorat prikuplja podatke o događajima, obezbeđuje zaštitu ličnih podataka podnosioca prijave o događaju, organizuje i sprovodi obradu i analizu prijava o događajima, obrazuje i vodi bazu podataka o događajima i razmenjuje podatke o njima sa vazduhoplovnim vlastima stranih država i međunarodnim vazduhoplovnim organizacijama.

Događaji koji se prijavljuju, lica koja su obavezna da prijave događaj, način na koji se prijavljuju i obrađuju, štite, čuvaju, koriste i razmenjuju podaci o njima i način na koji se obrazuje i vodi baza podataka o događajima bliže se određuju propisom Direktorata.

Uvođenje promene u funkcionalni sistem

Član 18.

Vazduhoplovni subjekt koji planira uvođenje promene u funkcionalni sistem koja može da ima uticaj na bezbednost obavljanja delatnosti ili pružanja usluga, dužan je da o nameri uvođenja promene obavesti Direktoratu, dostavi mu bezbednosnu argumentaciju i pribavi njegovo odobrenje za planiranu promenu.

Postupak uvođenja promene, sadržaj bezbednosne argumentacije, postupak analiziranja i procene bezbednosne argumentacije bliže se određuju propisom Direktorata.

Za postupanje po zahtevu za pribavljanje odobrenja za planiranu promenu u funkcionalnom sistemu plaća se naknada Direktoratu.

Procena i umanjeње rizika

Član 19.

Vazduhoplovni subjekt dužan je da stalno i sistematski uočava opasnost, procenjuje i umanjuje rizik u obavljanju svoje delatnosti radi sprečavanja nastanka opasnosti i radi dovođenja rizika na nivo bezbednosti koji je prihvatljiv.

Procena i umanjeње rizika primenjuje se na osnovne elemente obavljanja delatnosti, ljudske resurse, procedure, opremu i radno okruženje.

Zahtevi koji se odnose na procenu i umanjeње rizika, klasifikacija ozbiljnosti opasnosti i klasifikacija rizika, bliže se određuju propisom Direktorata.

Glava treća

ZAŠTITA VAZDUŠNOG PROSTORA

Sistem zaštite vazdušnog prostora

Član 20.

Sistem zaštite vazdušnog prostora predstavlja skup mera, radnji i postupaka na očuvanju suvereniteta vazdušnog prostora Republike Srbije i obuhvata: osmatranje, identifikaciju, postupke u slučaju povrede vazdušnog prostora i terorističkih pretnji i civilno-vojnu koordinaciju.

Sistem zaštite vazdušnog prostora i uslovi pod kojima se on uspostavlja propisuje ministar nadležan za poslove odbrane.

Osmatranje vazdušnog prostora

Član 21.

Osmatranje vazdušnog prostora Republike Srbije je jedinstven sistem koji obuhvata sve civilne i vojne potencijale, a vrši se u cilju uspostavljanja i održavanja zahtevanog nivoa zaštite vazdušnog prostora i obezbeđivanja vazdušnog saobraćaja Republike Srbije.

Identifikacija u vazdušnom prostoru

Član 22.

Identifikacija vazduhoplova u vazdušnom prostoru Republike Srbije obavlja se radi sprečavanja povreda vazdušnog prostora, obezbeđivanja i bezbednog odvijanja vazdušnog saobraćaja.

Identifikacija vazduhoplova vrši se na jedinstven način, a na osnovu sporazuma između ministarstva nadležnog za poslove odbrane i pružaoca usluga u vazdušnoj plovitbi koga ovlasti Vlada.

Povreda vazdušnog prostora

Član 23.

Ulazak stranog vazduhoplova u vazdušni prostor Republike Srbije, odnosno njegov izlazak iz vazdušnog prostora Republike Srbije, suprotno instrukcijama pružaoca usluga kontrole letenja ili letenje domaćeg ili stranog vazduhoplova suprotno uslovima koji su navedeni u odobrenju nadležnog organa ili planu leta, smatra se povredom vazdušnog prostora Republike Srbije.

Povredom vazdušnog prostora smatra se i letenje stranih dirigovanih i nedirigovanih letećih objekata u tom prostoru bez dozvole ministarstva nadležnog za poslove odbrane.

Dirigovani i nedirigovani leteći objekt je naprava bez posade, koja za pogon koristi motor i svoje letove u potpunosti izvršava u privremeno izdvojenom delu vazdušnog prostora.

Plan leta

Član 24.

Vazduhoplov može da leti u vazdušnom prostoru Republike Srbije na osnovu prethodno podnetog plana leta pružaocu usluga u vazdušnoj plovitbi.

Plan leta je skup podataka i informacija o nameravanom letu ili delu leta vazduhoplova.

Način podnošenja plana leta i način izdavanja odobrenja koja prethode podnošenju plana leta propisuje Direktorat.

Plan letenja vojnih vazduhoplova uređuje se propisom ministra nadležnog za poslove odbrane.

Plan leta stranog vazduhoplova

Član 25.

Strani državni vazduhoplov može da podnese plan leta samo ako mu ministarstvo nadležno za spoljne poslove, u saglasnosti s ministarstvom nadležnim za poslove odbrane, prethodno izda diplomatsko odobrenje.

Plan leta stranog vazduhoplova koji obavlja vanredni avio-prevoz podnosi se ako je let prethodno odobrio Direktorat.

Terorističke pretnje iz vazdušnog prostora

Član 26.

Terorističkom pretnjom iz vazdušnog prostora Republike Srbije smatraće se svaka pretnja, aktivnost ili nezakonita radnja koja može ugroziti vazduhoplov, putnike i ljudske i materijalne resurse Republike Srbije.

Procedure za postupanje nadležnih organa u slučaju terorističkih pretnji iz vazdušnog prostora određuju se aktom Vlade, na predlog ministra nadležnog za poslove odbrane.

Civilno-vojna koordinacija

Član 27.

Civilno-vojna koordinacija i sistem komunikacije, koji se odvijaju radi zaštite vazdušnog prostora Republike Srbije uređuju se posebnim ugovorima koje zaključuju ministarstvo nadležno za poslove odbrane i vazduhoplovni subjekti.

Poslove civilno-vojne koordinacije i razmene informacija između Vojske Srbije i pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi koga ovlasti Vlada, o situaciji u vazdušnom prostoru Republike Srbije, obavlja jedinica za civilno-vojnu koordinaciju koju osniva ministarstvo nadležno za poslove odbrane.

Glava četvrta

VAZDUŠNA PLOVIDBA

I. OSNOVE VAZDUŠNE PLOVIDBE

Član 28.

Vazdušna plovidba obuhvata funkciju upravljanja vazdušnim saobraćajem i skup usluga u vazdušnoj plovidbi, kojima se omogućava bezbedno i efikasno kretanje vazduhoplova na zemlji i u vazduhu.

II. UPRAVLJANJE VAZDUŠNIM SAOBRAĆAJEM

1. Pojam upravljanja vazdušnim saobraćajem

Član 29.

Upravljanje vazdušnim saobraćajem je skup funkcija u vazduhoplovu i na zemlji kojima se omogućava bezbedno i efikasno kretanje vazduhoplova tokom svih faza operacija vazduhoplova.

Upravljanje vazdušnim saobraćajem obuhvata funkcije upravljanja vazdušnim prostorom i upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja, a u sebi uključuje i usluge u vazdušnom saobraćaju.

2. Upravljanje vazdušnim prostorom

Pojam i sadržina upravljanja vazdušnim prostorom

Član 30.

Upravljanje vazdušnim prostorom je funkcija planiranja kojom se obezbeđuje efikasno korišćenje vazdušnog prostora preko dinamičke raspodele vremena korišćenja vazdušnog prostora između različitih kategorija korisnika, prema iskazanim potrebama korisnika.

Upravljanje vazдушnim prostorom obuhvata fleksibilno korišćenje vazdušnog prostora, organizaciju vazdušnog prostora, razvoj i oblikovanje struktura vazdušnog prostora i druge funkcije koje su vezane za upravljanje vazдушnim prostorom.

Upravljanje vazдушnim prostorom bliže propisuje Vlada, na predlog ministra nadležnog za poslove saobraćaja.

Fleksibilno korišćenje vazdušnog prostora

Član 31.

Fleksibilno korišćenje vazdušnog prostora je koncept kojim se vazdušni prostor posmatra kao nedeljiva celina i svakodnevno prilagođava potrebama korisnika vazdušnog prostora.

Koncept obezbeđuje postizanje najefikasnijeg korišćenja vazdušnog prostora od svih korisnika, zasnovanog na stvarnim potrebama i stvarnom korišćenju u određenom vremenskom periodu.

Koncept fleksibilnog korišćenja vazdušnog prostora zasniva se na tri nivoa upravljanja vazдушnim prostorom: na strateškom, pre-taktičkom i taktičkom nivou.

Vlada bliže propisuje koncept fleksibilnog korišćenja vazdušnog prostora.

Strateški nivo upravljanja vazдушnim prostorom

Član 32.

Strateški nivo upravljanja vazдушnim prostorom je združeni civilno-vojni proces kojim se određuje nacionalna politika upravljanja vazдушnim prostorom i obavlja neophodno strateško planiranje, pri čemu se uzimaju u obzir zahtevi domaćih i stranih korisnika vazdušnog prostora i pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi.

Nacionalnu politiku upravljanja vazдушnim prostorom utvrđuje Vlada, na predlog ministra nadležnog za poslove saobraćaja.

Vlada određuje i pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi koji učestvuje u upravljanju vazдушnim prostorom na pre-taktičkom i taktičkom nivou.

Nacionalni vazduhoplovni komitet

Član 33.

Radi efikasnog upravljanja vazдушnim prostorom na strateškom nivou Vlada osniva Nacionalni vazduhoplovni komitet, kao povremeno radno telo Vlade.

Nacionalni vazduhoplovni komitet priprema nacionalnu politiku upravljanja vazдушnim prostorom, procenjuje vazdušni prostor radi planiranja i uvođenja fleksibilnog korišćenja vazdušnog prostora, predlaže prioritete i procedure za korišćenje i alokaciju vazdušnog prostora, predlaže načela za koordinaciju civilnih i vojnih korisnika vazdušnog prostora, periodično preispituje potrebe za korišćenjem vazdušnog prostora i zona, prati procese koji se odvijaju u okviru pre-taktičkog i taktičkog nivoa upravljanja vazдушnim prostorom i obavlja druge poslove koje mu odredi Vlada.

Sastav i način rada Nacionalnog vazduhoplovnog komiteta propisuje Vlada, na predlog ministra nadležnog za poslove saobraćaja.

Pre-taktički nivo upravljanja vazдушnim prostorom

Član 34.

Pre-taktički nivo upravljanja vazдушnim prostorom obuhvata obradu zahteva korisnika, alokaciju vazdušnog prostora na korišćenje i prosleđivanje podataka svim zainteresovanim korisnicima.

Poslovi na pre-taktičkom nivou upravljanja vazдушnim prostorom obavljaju se u okviru jedinice za civilno-vojnu koordinaciju.

Jedinica za civilno-vojnu koordinaciju može da obavlja poslove alokacije vazdušnog prostora drugih država.

Način rada jedinice za civilno-vojnu koordinaciju propisuje ministar nadležan za poslove odbrane uz saglasnost ministra nadležnog za poslove saobraćaja.

Taktički nivo upravljanja vazдушnim prostorom

Član 35.

Taktički nivo upravljanja vazдушnim prostorom sastoji se od svakodnevnog aktiviranja, deaktiviranja ili realokacije, u stvarnom vremenu, vazdušnog prostora koji je prethodno alocirala jedinica za civilno-vojnu koordinaciju.

Posebnim ugovorom o civilno-vojnoj koordinaciji koji zaključuju ministarstvo nadležno za poslove odbrane i pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi uspostavljaju se i postupci za civilno-vojnu koordinaciju i obezbeđenje interoperabilnosti sistema za komunikaciju i razmenu podataka.

Ugovorom se uređuje i razmena podataka o vazдушnom saobraćaju i prostoru koja služi bezbednom razdvajanju vazduhoplova čije vođenje je u nadležnosti ministarstva nadležnog za poslove odbrane i ostalih vazduhoplova.

Taktički nivo upravljanja vazдушnim prostorom bliže se određuje propisom koji donosi ministar nadležan za poslove odbrane uz saglasnost ministra nadležnog za poslove saobraćaja.

Pojam organizacije vazdušnog prostora

Član 36.

Organizacija vazdušnog prostora obuhvata podelu vazdušnog prostora na klase, rute vazdušnog saobraćaja, usklađivanje mreže ruta vazdušnog saobraćaja, uspostavljanje funkcionalnih blokova vazdušnog prostora, određivanje vertikalnih i horizontalnih granica vazdušnog prostora koje su u nadležnosti jedinica kontrole letenja, izrađivanje navigacionih postupaka prilaženja, dolaska i odlaska za određeni aerodrom, kao i druge poslove kojima se organizuje vazdušni prostor.

Klase vazdušnog prostora

Član 37.

Klase vazdušnog prostora i uslove pod kojima se svaka klasa vazdušnog prostora koristi propisuje Vlada, na predlog ministra nadležnog za poslove saobraćaja.

Mreža ruta vazdušnog saobraćaja

Član 38.

Mreža ruta vazdušnog saobraćaja uspostavlja se na regionalnom nivou, saglasno tokovima vazdušnog saobraćaja i zahtevima učesnika u vazдушnom saobraćaju, koju za Republiku Srbiju odobrava ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja uz saglasnost ministarstva nadležnog za poslove odbrane.

Mrežu ruta vazdušnog saobraćaja u Republici Srbiji usklađuje pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi koga odredi Vlada.

Funkcionalni blok vazdušnog prostora

Član 39.

Funkcionalni blok vazdušnog prostora je blok vazdušnog prostora zasnovan na operativnim zahtevima koji se uspostavlja bez obzira na državne granice, u kome su pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi i funkcije u vezi sa njima optimizirane i/ili integrisane.

Funkcionalni blok vazdušnog prostora uspostavlja se međunarodnim ugovorom.

Vertikalne i horizontalne granice vazdušnog prostora koji je u nadležnosti jedinica kontrole letenja

Član 40.

Vertikalne i horizontalne granice vazdušnog prostora u oblasti nadležnosti jedinica kontrole letenja utvrđuje pružalac usluga kontrole letenja, uzimajući u obzir klasu vazdušnog prostora, operativne i tehničke mogućnosti sistema komunikacije, navigacije i nadzora i zahteve korisnika, a uz prethodnu saglasnost Direktorata.

Navigacioni postupci prilaženja, dolaska i odlaska, neuspelog prilaženja i čekanja

Član 41.

Navigacione postupke, koji obuhvataju prilaženje, dolazak i odlazak za određeni aerodrom, neuspelo prilaženje i čekanje, izrađuje pružalac usluga kontrole letenja.

Način izrade i formu navigacionih postupaka, u skladu sa preporučenom praksom i standardima Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva (Standards and recommended practices - SARPs, ICAO), propisuje Direktorat.

Razvoj i oblikovanje struktura vazdušnog prostora

Član 42.

Razvoj i oblikovanje struktura vazdušnog prostora obuhvata utvrđivanje privremeno rezervisanih i privremeno izdvojenih delova vazdušnog prostora, prekograničnih zona, uslovnih ruta, zabranjenih zona, uslovno zabranjenih zona, opasnih zona, zona za letenja vojnih vazduhoplova, kao i druge poslove razvoja i oblikovanja struktura vazdušnog prostora.

Privremeno rezervisane i privremeno izdvojene delove vazdušnog prostora, prekogranične zone, uslovne rute i zone za letenja vojnih vazduhoplova određuje Vlada, a podaci o tome objavljuju se u Integrisanom vazduhoplovnom informativnom paketu.

3. Upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

Član 43.

Upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja je funkcija uspostavljena radi podrške odvijanju bezbednog, redovnog i ekspeditivnog protoka vazdušnog saobraćaja, putem obezbeđenja optimalnog korišćenja kapaciteta pružaoca usluga u

vazdušnom saobraćaju, pri čemu se uzima u obzir koliko su obim i tokovi saobraćaja prilagođeni kapacitetima koje je objavio pružalac usluga u vazdušnom saobraćaju.

III. USLUGE U VAZDUŠNOJ PLOVIDBI

1. Svrha pružanja usluga u vazdušnoj plovitbi

Član 44.

Usluge u vazdušnoj plovitbi pružaju se svim korisnicima u svrhu bezbednog, redovnog i ekspeditivnog odvijanja vazdušne plovitbe.

Usluge u vazdušnoj plovitbi pruža pružalac usluga u vazdušnoj plovitbi.

2. Vrste usluga u vazdušnoj plovitbi

Član 45.

Usluge u vazdušnoj plovitbi obuhvataju usluge u vazdušnom saobraćaju, usluge komunikacije, navigacije i nadzora, vazduhoplovno meteorološke usluge, usluge vazduhoplovnog informisanja i usluge traganja za vazduhoplovom i spasavanja lica.

Usluge u vazdušnom saobraćaju su usluge kontrole letenja, usluge informisanja vazduhoplova u letu, usluge uzbunjivanja i savetodavne usluge.

Usluge informisanja vazduhoplova u letu i usluge uzbunjivanja pružaju se u okviru oblasti informisanja vazduhoplova u letu.

3. Usluge u vazdušnom saobraćaju

a) Usluge kontrole letenja

Pojam kontrole letenja

Član 46.

Kontrola letenja obuhvata niz radnji i postupaka koji se obavljaju radi: sprečavanja međusobnih sudara vazduhoplova u letu i na manevarskim površinama; sprečavanja sudara vazduhoplova i prepreka na manevarskim površinama; obezbeđenja redovnosti i ekspeditivnosti vazdušnog saobraćaja i protoka vazdušnog saobraćaja; identifikacije vazduhoplova i letećih objekata radi obaveštavanja vazduhoplova u letu; koordinacije rada s kontrolama letenja susednih država; izdavanja odobrenja za lansiranje protivgradnih raketa, kao i uzbunjivanja i pokretanja akcije traganja za vazduhoplovom i spasavanja lica.

Način na koji se pružaju usluge kontrole letenja propisuje ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Jedinice kontrole letenja

Član 47.

Usluge kontrole letenja pružaju se u jedinicama kontrole letenja.

Jedinice kontrole letenja, zavisno od faze leta vazduhoplova u kojoj se pružaju usluge kontrole letenja, mogu biti aerodromska, prilazna i oblasna.

Aerodromska kontrola letenja pruža uslugu kontrole letenja na aerodromu i u njegovoj blizini, sa aerodromskog tornja.

Prilazna kontrola letenja pruža uslugu kontrole letenja u blizini aerodroma, vazduhoplovima u odlasku i dolasku sa aerodroma.

Oblasna kontrola letenja pruža uslugu vazduhoplovima unutar svoje oblasti nadležnosti, dok su u rutnoj fazi leta.

Upotreba izraza pri pružanju usluga kontrole letenja

Član 48.

Pri pružanju usluga kontrole letenja upotrebljavaju se izrazi standardne frazeologije na engleskom jeziku, koje propisuje Direktorat.

Kada se usluge kontrole letenja pružaju domaćem vazduhoplovu koji leti po pravilima operativnog vazdušnog saobraćaja, koriste se izrazi i na srpskom jeziku koje propisuje Direktorat.

b) Usluge informisanja vazduhoplova u letu

Pojam usluga informisanja vazduhoplova u letu

Član 49.

Informisanje vazduhoplova u letu je davanje saveta i obaveštenja potrebnih za bezbedno odvijanje leta koji se naročito odnose na stanje aerodroma, meteorološke uslove, stanje radionavigacionih sredstava i ostale informacije koje su bitne za odvijanje leta.

Način na koji se pružaju usluge informisanja vazduhoplova u letu propisuje ministar nadležan za poslove saobraćaja, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove odbrane.

Upotreba izraza pri pružanju usluga informisanja vazduhoplova u letu

Član 50.

Pri pružanju usluga informisanja vazduhoplova u letu, pored izraza na engleskom jeziku, mogu da se koriste i izrazi na srpskom jeziku koje propiše ministar nadležan za poslove saobraćaja, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove odbrane.

v) Usluge uzbunjivanja

Član 51.

Usluge uzbunjivanja pružaju se odgovarajućim organizacijama, a odnose se na vazduhoplov kome je potrebno pokretanje akcije traganja i spasavanja i na pružanje pomoći tim organizacijama ako je to potrebno.

Usluge uzbunjivanja pružaju se u sklopu usluga kontrole letenja i informisanja vazduhoplova u letu.

Način na koji se pružaju usluge uzbunjivanja propisuje ministar nadležan za poslove saobraćaja.

4. Usluge komunikacije, navigacije i nadzora

Pojam usluga komunikacije, navigacije i nadzora

Član 52.

Usluge komunikacije obuhvataju usluge u vazduhoplovnoj fiksnoj i mobilnoj mreži i tehničke sisteme vazdušne plovidbe koji omogućuju komunikacije zemlja-zemlja, vazduh-zemlja, zemlja-vazduh i vazduh-vazduh za potrebe vazdušne plovidbe.

Usluge navigacije obuhvataju usluge i tehničke sisteme vazdušne plovidbe kojima se vazduhoplovima prosleđuju informacije o poziciji i vremenskoj udaljenosti.

Usluge nadzora obuhvataju usluge i tehničke sisteme vazdušne plovidbe za utvrđivanje pojedinih pozicija vazduhoplova s ciljem bezbednog razdvajanja.

Obaveze pružaoca usluga komunikacije, navigacije i nadzora

Član 53.

Pružalac usluga komunikacije, navigacije i nadzora dužan je da obezbedi redovnost i pouzdanost usluga.

Sistemi, uređaji, oprema i objekti koriste se prema tehničkoj dokumentaciji, uputstvu za korišćenje i programu održavanja, koji moraju da se čuvaju i ažuriraju.

Sistemi, uređaji, oprema i objekti pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi

Član 54.

Pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi dužan je da planira, projektuje, nabavi i koristi komunikacione, navigacione i nadzorne sisteme, uređaje, opremu i objekte čije karakteristike i način korišćenja i održavanja ispunjavaju međunarodne standarde, obaveze predviđene potvrđenim međunarodnim ugovorom i uslove koje propiše Vlada, na predlog ministra nadležnog za poslove saobraćaja.

Komunikacioni, navigacioni i nadzorni sistemi, uređaji i oprema moraju da se redovno proveravaju i kalibrišu iz vazduha.

5. Vazduhoplovne meteorološke usluge

Pojam vazduhoplovnih meteoroloških usluga

Član 55.

Vazduhoplovne meteorološke usluge obuhvataju neprekidno praćenje meteoroloških uslova iznad aerodroma i u oblasti informisanja vazduhoplova u letu, radi postizanja bezbednosti, efikasnosti i redovnosti vazdušne plovidbe, kao i pripremanje ili pribavljanje meteoroloških informacija, njihovo odašiljanje korisnicima usluga i snabdevanje korisnika meteorološkim informacijama.

Meteorološke informacije obuhvataju meteorološke izveštaje, analize i prognoze ili bilo koje druge informacije koje se odnose na postojeće ili očekivane meteorološke uslove.

Vazduhoplovne meteorološke usluge i način pripremanja i pribavljanja meteoroloških informacija, način odašiljanja meteoroloških informacija i način snabdevanja korisnika usluga meteorološkim informacijama propisuje ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Organizacioni oblici u kojima se pružaju vazduhoplovne meteorološke usluge

Član 56.

Vazduhoplovne meteorološke usluge pružaju vazduhoplovna meteorološka stanica, aerodromski meteorološki biro i biro za meteorološko bdenje.

Vazduhoplovna meteorološka stanica je stanica imenovana da vrši osmatranja i da izrađuje meteorološke izveštaje za korišćenje u vazduhoplovstvu.

Aerodromski meteorološki biro je biro lociran na aerodromu, imenovan da pruža meteorološke usluge za vazduhoplovstvo.

Biro za meteorološko bdenje je biro uspostavljen za pružanje vazduhoplovnih meteoroloških usluga unutar oblasti informisanja vazduhoplova u letu ili kontrolisane oblasti u kojoj se pružaju usluge u vazdušnom saobraćaju.

Dostupnost osmotrenih podataka

Član 57.

Pružalac vazduhoplovnih meteoroloških usluga na aerodromu dužan je da učini dostupnim osmotrene podatke kako bi se omogućilo pripremanje aerodromskih klimatoloških tabela za sve aerodrome i njihovo stavljanje na raspolaganje korisnicima usluga.

Aerodromska klimatološka tabela je tabela koja obezbeđuje statističke podatke o osmotrenoj pojavi jednog ili više meteoroloških elemenata na aerodromu.

Vrsta i oblik osmotrenih podataka, način i vreme na koje se oni čuvaju, način njihovog preuzimanja za obradu i stavljanje klimatoloških tabela na raspolaganje korisnicima usluga bliže se određuju propisom Direktorata.

Obaveštavanje o meteorološkim uslugama koje se zahtevaju

Član 58.

Avio-prevoznik dužan je da na odgovarajući način obavesti pružaoca vazduhoplovnih meteoroloških usluga o meteorološkim uslugama koje zahteva ili o promenama koje zahteva u pružanju meteoroloških usluga.

Način obaveštavanja propisuje ministar nadležan za poslove saobraćaja.

6. Usluge vazduhoplovnog informisanja

Pojam usluge vazduhoplovnog informisanja

Član 59.

Usluge vazduhoplovnog informisanja predstavljaju obezbeđivanje vazduhoplovnih informacija koje su neophodne za bezbedno, redovno i efikasno obavljanje vazdušne plovidbe.

Usluge vazduhoplovnog informisanja obuhvataju prijem, stvaranje, sređivanje, sakupljanje, obradu, formatiranje, objavljivanje, čuvanje i distribuciju vazduhoplovnih informacija i podataka.

Način pružanja usluga vazduhoplovnog informisanja, uključujući i zahteve koji se odnose na sistem kvaliteta, propisuje ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Integrirani vazduhoplovni informativni paket

Član 60.

Odredbe zakona i drugih propisa kojima se uređuje domaći i međunarodni vazdušni saobraćaj, informacije koje se odnose na bezbednost, redovnost i efikasnost vazduhoplovstva, odstupanja od standarda koje je propisala Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva i drugi podaci koji su značajni za letenje vazduhoplova objavljuju se u Integrisanom vazduhoplovnom informativnom paketu.

Vazduhoplovni subjekti, organi državne uprave, organizacije i druga lica koja su izvor podataka značajnih za bezbedno, redovno i efikasno odvijanje vazdušne plovidbe dužni su da pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja blagovremeno dostavljaju podatke radi objavljivanja u Integrisanom vazduhoplovnom informativnom paketu.

Sadržaj i izgled elemenata Integrisanog vazduhoplovnog informativnog paketa, vrste podataka koji se unose u Integrirani vazduhoplovni informativni paket, izvore podataka, način prikupljanja, dostavljanja i objavljivanja podataka bliže propisuje ministar nadležan za poslove saobraćaja.

7. Usluge traganja za vazduhoplovom i spasavanje lica

Pojam traganja za vazduhoplovom i spasavanja lica

Član 61.

Traganje za vazduhoplovom i spasavanje lica je sistem mera i postupaka koji se preduzimaju da bi se pronašlo mesto udesa vazduhoplova, spasila lica koja su povređena u udesu ili koja je udes doveo u opasnost, pružila im se prva medicinska pomoć i ona zbrinula na bezbedno mesto.

Sistem traganja za vazduhoplovom i spasavanje lica organizuje i njime upravlja Direktorat, preko spasilačko-koordinacionog centra, u skladu sa propisom o pružanju usluga traganja za vazduhoplovom i spasavanja lica koji donosi ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Službu traganja i spasavanja za vojne vazduhoplove organizuje ministarstvo nadležno za poslove odbrane.

Učesnici u traganju za vazduhoplovom i spasavanju lica

Član 62.

U traganju za vazduhoplovom i spasavanju lica učestvuju ministarstva nadležna za poslove odbrane, unutrašnje poslove i poslove zdravlja, organi opština, gradova, grada Beograda i autonomnih pokrajina, javna preduzeća i sva fizička i pravna lica koja mogu da pomognu.

Aerodromske službe (spasilačko-vatrogasna služba i služba hitne medicinske pomoći) učestvuju u spasavanju lica ako se udes vazduhoplova dogodi na području aerodroma.

Način na koji se angažuju učesnici u traganju za vazduhoplovom i spasavanju lica propisuje Vlada, na predlog ministra nadležnog za poslove saobraćaja.

Naknada troškova za učešće u traganju za vazduhoplovom i spasavanju lica

Član 63.

Učesnik u traganju za vazduhoplovom i spasavanju lica ima pravo na naknadu stvarnih troškova koji su nastali njegovim učešćem u traganju i spasavanju, od korisnika vazduhoplova za kojim se tragalo ili čiji su putnici i posada spasavani, u roku od 90 dana od kada korisniku vazduhoplova podnese zahtev za naknadu troškova.

Ako korisnik vazduhoplova ne može da naknadi troškove, oni se isplaćuju iz budžeta Republike Srbije.

Republika Srbija ima pravo da od korisnika vazduhoplova zahteva vraćanje iznosa koji je isplatila.

IV. PRUŽANJE USLUGA U VAZDUŠNOJ PLOVIDBI

Pojam pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi

Član 64.

Pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi je privredno društvo, drugo pravno lice, organ državne uprave nadležan za hidrometeorološke poslove ili preduzetnik koji ima sertifikat za pružanje usluga i koga Vlada imenuje da pruža usluge u vazdušnom prostoru ili u delu vazdušnog prostora.

Za pružanje usluga traganja za vazduhoplovom i spasavanja lica nije potreban sertifikat ni imenovanje od Vlade, a za pružanje usluga komunikacije,

navigacije i nadzora i vazduhoplovnog informisanja nije potrebno imenovanje od Vlade.

Uslovi za izdavanje sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi

Član 65.

Sertifikat za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi izdaje se privrednom društvu, drugom pravnom licu, organu državne uprave nadležnom za hidrometeorološke poslove ili preduzetniku koji ima sedište u Republici Srbiji i koji ispunjava uslove koji se odnose na:

- 1) tehničku opremljenost i operativnu osposobljenost;
- 2) sistem upravljanja bezbednošću i upravljanja kvalitetom usluga;
- 3) finansijsku sposobnost;
- 4) osiguranje od odgovornosti za štetu;
- 5) odgovarajuću organizacionu i rukovodeću strukturu i sistem odgovornosti;
- 6) osposobljenost osoblja;
- 7) obezbeđivanje.

Izdavanje sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi

Član 66.

Sertifikat za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi izdaje Direktorat, na neodređeno vreme.

Sertifikat se izdaje za pružanje jedne ili više usluga u vazdušnoj plovidbi.

Uslovi pod kojima se izdaje, menja, suspenduje ili stavlja van snage sertifikat za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi i obrazac sertifikata bliže se određuju propisom Direktorata.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje, izmenu i produženje važenja sertifikata za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi plaća se naknada Direktoratu.

Pružanje usluga u vazdušnom prostoru drugih država

Član 67.

Pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi može da pruža usluge u vazdušnom prostoru drugih država ako je to predviđeno međunarodnim ugovorom.

Koordiniranje pružanja usluga u vazdušnoj plovidbi

Član 68.

Pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi koordinira se tako što pružaoci usluga dogovaraju procedure po kojima obavljaju zajedničke poslove.

Koordinirano pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi obezbeđuje se ugovorom koji međusobno zaključuju pružaoci usluga.

Pružanje usluga za potrebe Vojske Srbije

Član 69.

Pružaoce usluga u vazdušnoj plovidbi za potrebe Vojske Srbije određuje Vlada, na predlog ministra nadležnog za poslove odbrane.

Uslovi pod kojima se pružaju usluge za potrebe Vojske Srbije i način i obim njihovog pružanja utvrđuju se ugovorima koji zaključuju određeni pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi i ministarstvo nadležno za poslove odbrane i na koje prethodnu saglasnost daje Vlada.

Pružanje usluga od interesa za Republiku Srbiju

Član 70.

Vlada može odrediti lokacije unutar Republike Srbije na kojima je obavezno pružanje jedne ili više usluga u vazdušnoj plovidbi.

Istovremeno sa određivanjem obaveze pružanja usluga, Vlada određuje i pružaoca usluga.

Čuvanje snimaka i dokumentacije

Član 71.

Pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi dužan je da elektronski snima ili na drugi način čuva sve podatke o pruženim uslugama.

Vrste podataka koji se snimaju ili čuvaju na drugi način, način na koji se podaci čuvaju i vreme na koje se snimci i podaci čuvaju, bliže propisuje ministar nadležan za poslove saobraćaja, a čuvanje snimaka i dokumentacije vezanih za vojne vazduhoplove propisuje ministar nadležan za poslove odbrane.

Priznavanje stranog dokumenta

Član 72.

Direktorat može da prizna dokument koji je stranoj organizaciji izdalo nacionalno nadzorno telo države u kojoj strana organizacija ima sedište, ako uslovi pod kojima je dokument izdat nisu blaži od uslova koji su propisani za izdavanje sertifikata o osposobljenosti za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi.

Dokument koji je izdao ili priznao nadležan organ Evropske unije prihvata se, bez vođenja postupka za priznavanje.

Za postupanje po zahtevu za priznavanje stranog dokumenta plaća se naknada Direktoratu.

Naknada za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi

Član 73.

Korisnici usluga u vazdušnoj plovidbi plaćaju pružaocima usluga u vazdušnoj plovidbi naknade za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi.

Naknade se obračunavaju i njihova visina određuje po merilima koja su predviđena potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Glava peta

VAZDUŠNI SAOBRAĆAJ

1. Vrste vazdušnog saobraćaja

Član 74.

Vazdušni saobraćaj obuhvata javni avio-prevoz, pružanje usluga iz vazduha, prevoz za sopstvene potrebe, druge vrste letenja, kao i letenje državnih vazduhoplova.

Javni avio-prevoz i pružanje usluga iz vazduha jesu komercijalne (privredne) delatnosti u vazdušnom saobraćaju.

2. Javni avio-prevoz

Pojam i vrste javnog avio-prevoza

Član 75.

Javni avio-prevoz je let ili serija letova radi prevoza putnika, prtljaga, pošte i robe koji je, uz plaćanje cene prevoza ili zakupnine, dostupan svima pod jednakim uslovima.

Javni avio-prevoz može biti redovan ili vanredan.

Redovan avio-prevoz

Član 76.

Redovan avio-prevoz je serija letova koja se odvija na unapred određenoj liniji, po objavljenom redu letenja ili koja se prepoznaje po redovnosti i u kome se ugovor o prevozu putnika, prtljaga, pošte i robe zaključuje neposredno između avio-prevozioca ili njegovog punomoćnika i putnika, odnosno naručioca prevoza prtljaga, pošte i robe.

Linija je let u jednom pravcu između aerodroma prvog poletanja i aerodroma krajnjeg odredišta.

Vanredni avio-prevoz

Član 77.

Vanredni avio-prevoz jeste svaki javni avio-prevoz koji nije redovni avio prevoz i naročito obuhvata čarter prevoz, avio-taksi, panoramsko letenje i medicinski prevoz.

Čarter prevoz je prevoz putnika, prtljaga, pošte i robe koji se obavlja pod posebno dogovorenim uslovima, kao pojedinačni let ili kao serija letova.

Avio-taksi je prevoz putnika, prtljaga, pošte i robe koji se uobičajeno obavlja vazduhoplovom manjeg kapaciteta, kao pojedinačni let.

Panoramsko letenje je prevoz koji se odvija u prečniku do 50 km od referentne tačke aerodroma poletanja i radi razgledanja objekata na zemlji, u kome vazduhoplov sleće na isti aerodrom s koga je i poleteo, izuzev kada se leti balonom.

Medicinski prevoz je prevoz bolesnih i povređenih lica i osoba sa invaliditetom vazduhoplovom koji je opremljen neophodnom opremom za medicinski prevoz.

3. Obavljanje javnog avio-prevoza

Operativna dozvola

Član 78.

Javni avio-prevoz može da obavlja privredno društvo i drugo pravno lice koje ima operativnu dozvolu (avio-prevozilac).

Operativna dozvola izdaje se privrednom društvu ili drugom pravnom licu koje ima sedište u Republici Srbiji, koje je registrovano da obavlja javni avio-prevoz i koje je u isključivom ili većinskom vlasništvu Republike Srbije ili državljana Republike Srbije i pod njihovom stvarnom kontrolom, ako potvrđenim međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno, kao i ako je:

1) u periodu od 24 meseca od otpočinjanja obavljanja javnog avio-prevoza sposobno da ispunjava svoje stvarne i moguće obaveze koje su realno procenjene;

2) za prva tri meseca od otpočinjanja javnog avio-prevoza obezbedilo finansijska sredstva koja su dovoljna za pokriće fiksnih troškova i troškova poslovanja, prema poslovnom planu;

3) korisnik, na osnovu svojine, zakupa ili drugog pravnog osnova, najmanje jednog vazduhoplova koji može da obavlja javni avio-prevoz i koji je upisan u Registar vazduhoplova Republike Srbije;

4) prethodno pribavilo potvrdu o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-prevoza;

5) osigurano od odgovornosti za štetu prouzrokovanu putnicima, prtljagu, pošti, robi i trećim licima.

Privredno društvo ili pravno lice koje namerava da obavlja redovni avio-prevoz mora da ima i upisan i uplaćen novčani kapital u minimalnom iznosu od najmanje 400.000 evra u dinarskoj protivvrednosti, odnosno 200.000 evra u dinarskoj protivvrednosti ako namerava da obavlja charter avio-prevoz.

Izuzetno, privredno društvo i drugo pravno lice koje namerava da obavlja vanredni avio-prevoz isključivo vazduhoplovima čija je maksimalna masa na poletanju manja od deset tona ili vazduhoplovima s manje od 20 putničkih sedišta, a pri svemu tome ne ostvaruje promet veći od 3.000.000 evra godišnje u dinarskoj protivvrednosti, ne mora biti sposobno da na 24 meseca od otpočinjanja obavljanja vanrednog avio-prevoza ispunjava svoje stvarne ili moguće obaveze (stav 2. tačka 1. ovog člana), niti je dužno da prethodno obezbedi finansijska sredstva za pokriće fiksnih troškova i troškova poslovanja (stav 2. tačka 2. ovog člana), već je dužno da dokaže da raspolaže finansijskim sredstvima od najmanje 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti.

Izdavanje operativne dozvole

Član 79.

Operativnu dozvolu izdaje Direktorat, na neodređeno vreme.

Panoramsko letenje i prevoz vazduhoplovom bez motora ili ultralakim vazduhoplovom s motorom ne podležu izdavanju operativne dozvole, već samo izdavanju potvrde o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-prevoza.

Provera ispunjenosti uslova za izdavanje operativne dozvole

Član 80.

Direktorat je dužan da po isteku 24 meseca od izdavanja operativne dozvole proveri da li avio-prevoznik još ispunjava uslove koji su potrebni za njeno izdavanje.

Direktorat može u svako doba da ispita finansijsko poslovanje imaoća operativne dozvole, a u svakom slučaju najmanje jednom u 12 meseci.

Imalac operativne dozvole dužan je da Direktoratu, na njegov zahtev, dostavi podatke o ispunjenosti uslova koji su potrebni za izdavanje operativne dozvole.

Suspenzija, stavljanje van snage i izmena operativne dozvole

Član 81.

Direktorat suspenduje ili stavlja van snage operativnu dozvolu ako avio-prevoznik prestane da ispunjava neki uslov koji je potreban za izdavanje operativne dozvole.

Direktorat može, na zahtev avio-prevoznika, da izmeni operativnu dozvolu.

Poseban slučaj stavljanja van snage operativne dozvole

Član 82.

Direktorat stavlja van snage operativnu dozvolu avio-prevoziocu koji u roku od šest meseci od izdavanja operativne dozvole ne otpočne da obavlja javni avio-prevoz ili koji otpočeti javni avio-prevoz ne obavlja duže od šest meseci.

Podzakonski propis

Član 83.

Uslovi i način pod kojima se izdaje, menja, suspenduje ili stavlja van snage operativna dozvola, obrazac operativne dozvole i način na koji avio-prevoznik dostavlja finansijske izveštaje Direktoratu bliže se određuju propisom Direktorata.

Akt Direktorata kojim se izdaje, menja, suspenduje ili stavlja van snage operativna dozvola objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje ili izmenu operativne dozvole plaća se naknada Direktoratu.

Potvrda o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-prevoza

Član 84.

Potvrda o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-prevoza izdaje se privrednom društvu, drugom pravnom licu ili organu državne uprave koji ima opremu, osoblje i organizaciju koji omogućavaju da bezbedno obavlja onu vrstu javnog avio-prevoza kojom namerava da se bavi.

Potvrdu o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-prevoza izdaje Direktorat, na 12 meseci.

Direktorat može da, na zahtev imaooca potvrde, produži važenje potvrde na vreme od jedne do tri godine.

Direktorat menja, suspenduje ili stavlja van snage potvrdu o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-prevoza ako avio-prevoznik prestane da ispunjava neki uslov koji je potreban za izdavanje potvrde.

Odnos potvrde o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-prevoza i operativne dozvole

Član 85.

Suspenzija ili stavljanje van snage potvrde o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-prevoza povlači obavezu Direktorata da po službenoj dužnosti suspenduje ili stavi van snage operativnu dozvolu.

Izmena potvrde o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-prevoza može, zavisno od okolnosti, da izazove izmenu operativne dozvole.

Podzakonski propis

Član 86.

Uslovi pod kojima se izdaje, menja, suspenduje ili stavlja van snage potvrda o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-prevoza, merila po kojima se određuje vreme na koje se produžava važenje potvrde i obrazac potvrde bliže se određuju propisom Direktorata.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje, produženje važenja ili izmenu potvrde o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-prevoza plaća se naknada Direktoratu.

Zakup vazduhoplova

Član 87.

Vazduhoplov može da se zakupi s posadom ili bez nje.

Domaći avio-prevoziac dužan je da pre uzimanja vazduhoplova u zakup pribavi od Direktorata saglasnost za zaključenje ugovora o zakupu.

Kada domaći avio-prevoziac daje vazduhoplov u zakup stranom avio-prevoziocu dužan je da pribavi prethodnu saglasnost samo ako vazduhoplov daje u zakup bez posade.

Bitni elementi ugovora o zakupu vazduhoplova jesu i vrsta zakupa, uslovi za održavanje i korišćenje vazduhoplova i nadzor nad upotrebom vazduhoplova.

Uslovi pod kojima se izdaje prethodna saglasnost na zaključenje ugovora o zakupu vazduhoplova bliže se određuju propisom Direktorata, s tim što je postupak odlučivanja o davanju saglasnosti hitan.

Prenošenje nadzornih prava i obaveza

Član 88.

Kada se vazduhoplov koji je upisan u Registar vazduhoplova Republike Srbije koristi u stranoj državi na osnovu ugovora o zakupu, čarteru ili drugog sličnog ugovora, Republika Srbija može da, u skladu sa Konvencijom o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, zaključi ugovor sa stranom državom kojim se na nju prenose sva ili neka nadzorna prava ili sve ili neke obaveze koje, kao država registracije, ima u pogledu vazduhoplova, posle čega Republika Srbija više nije odgovorna za vršenje prava i ispunjavanje obaveza koje je prenela.

Kada je vazduhoplov registrovan u stranoj državi, a koristi se u Republici Srbiji na osnovu ugovora o zakupu, čarteru ili drugog sličnog ugovora, država registracije vazduhoplova može, u skladu sa Konvencijom o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, na osnovu ugovora s Republikom Srbijom, da prenese na Republiku Srbiju sva ili neka nadzorna prava ili sve ili neke obaveze koje vazduhoplovne vlasti strane države imaju u pogledu vazduhoplova, čime Republika Srbija preuzima odgovornost za vršenje prava i ispunjavanje obaveza koje su joj prenesene.

Ugovor o prenošenju nadzornih prava i obaveza može da se zaključi samo s državom koja je članica Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva i podleže registraciji kod nadležnog organa Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva.

Dokumenti o plovidbenosti, dozvole za rad radio-stanice i dozvole i potvrde članova posade koje je izdala država na koju su prenesena nadzorna prava priznaju se kao da ih je izdala država koja je prenela nadzorna prava.

Pravo domaćeg avio-prevozioca na izbor linije

Član 89.

Domaći avio-prevoziac samostalno odlučuje o tome na kojim linijama obavlja redovan avio-prevoz u Republici Srbiji.

Domaći avio-prevoziac može da obavlja prevoz na liniji u međunarodnom redovnom avio-prevozu pod uslovima koji su određeni potvrđenim međunarodnim ugovorom.

Domaći avio-prevoziac slobodno odlučuje o tome da li će obavljati međunarodni vanredni avio-prevoz.

Prevoz na liniji u javnom interesu

Član 90.

Ako na liniji ne postoji komercijalni interes za obavljanje redovnog avio-prevoza, mada je to značajno za privredni i društveni razvoj pojedine oblasti u Republici Srbiji, a prevoz drugim vidovima saobraćaja ne zadovoljava potrebe te oblasti, Vlada može da obavljanje prevoza na liniji proglasi javnim interesom (u daljem tekstu: linija u javnom interesu).

Odluka o proglašenju linije u javnom interesu objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”, pri čemu se objavljuju i uslovi i pogodnosti pod kojima može da se obavlja redovni avio-prevoz na liniji.

Ako za šest meseci od proglašenja linije u javnom interesu niko ne pokaže interesovanje da na njoj obavlja redovni avio-prevoz, Vlada može da raspiše javni tender na kome se bira avio-prevoznik koji će da, uz kompenzaciju i najduže na četiri godine, obavlja redovan avio-prevoz na liniji.

U svakom slučaju, odluka o proglašenju linije u javnom interesu prestaje da važi ako po isteku 12 meseci od proglašenja linije u javnom interesu niko ne otpočne da na njoj obavlja redovni avio-prevoz.

Bliže uslove za obavljanje prevoza na liniji u javnom interesu propisuje Vlada, na predlog ministra nadležnog za poslove saobraćaja.

Obavljanje međunarodnog javnog avio-prevoza s Republikom Srbijom

Član 91.

Strani avio-prevoznik može da obavlja međunarodni javni avio-prevoz s Republikom Srbijom samo ako ima odobrenje za to, izuzev kad potvrđenim međunarodnim ugovorom nije predviđeno da odobrenje nije potrebno.

Odobrenje izdaje Direktorat, pošto pribavi mišljenje ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja.

Uslove pod kojima se izdaje odobrenje iz stava 1. ovog člana propisuje Direktorat.

Objavljivanje ukupne cene redovnog avio-prevoza

Član 92.

Avio-prevoznik slobodno određuje cene prevoza putnika, prtljaga, pošte i robe u javnom avio-prevozu, izuzev kad je ta sloboda ograničena potvrđenim međunarodnim ugovorom.

Avio-prevoznik obavezan je da iskaže ukupnu cenu redovnog avio-prevoza, koju čine cene prevoza putnika, prtljaga, pošte i robe uvećane za naknade i troškove koji se plaćaju uz cenu prevoza.

Ograničenje ili obustavljanje javnog avio-prevoza na liniji

Član 93.

Ministarstvo nadležno za poslove životne sredine može, na predlog Direktorata, da ograniči ili obustavi javni avio-prevoz na liniji ako su njime prekoračene granične vrednosti emisije zagađujućih materija u vazduhu ili granične vrednosti emisije buke u životnoj sredini, naročito ako prevoz u drugim vidovima saobraćaja pruža zadovoljavajući nivo usluga.

Ograničenje ili obustavljanje javnog avio-prevoza može da se primeni ako se njime ne utiče na konkurenciju među avio-prevoznicima i ako nije strože nego što

prilike nalažu, s tim što ne može trajati duže od tri godine i što je Direktorat dužan da, po prestanku ograničenja ili obustavljanja javnog avio-prevoza, ponovo oceni potrebu za njima.

Bliže uslove pod kojima se ograničava i obustavlja javni avio-prevoz propisuje ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Red letenja avio-prevozioca

Član 94.

Red letenja je vreme poletanja i sletanja vazduhoplova u redovnom avio-prevozu i utvrđuje se posebno za letnji i posebno za zimski saobraćajni period, posle usaglašavanja avio-prevozioca sa operaterom aerodroma.

Avio-prevozilac dužan je da red letenja objavi najkasnije 15 dana pre početka njegove primene, a izmene u redu letenja – najkasnije deset dana pre početka primene izmenjenog reda letenja.

Avio-prevozilac mora da poštuje objavljeni red letenja i dok on važi sme da izmeni red letenja na nekoj liniji ili da obustavi prevoz samo zbog dejstva više sile ili druge vanredne situacije.

Avio-prevozilac dužan je da o obustavi prevoza ili izmeni reda letenja odmah obavesti javnost.

4. Pružanje usluga iz vazduha

Pojam pružanja usluga iz vazduha

Član 95.

Pružanje usluga iz vazduha sastoji se od pružanja usluga u poljoprivredi ili šumarstvu, od fotografskog snimanja (geološko fotografisanje, snimanje filmova i sl), kalibraže iz vazduha, reklamiranja (vuča transparentata, ispisivanje u vazduhu, bacanje reklamnog materijala i sl), osmatranja i izveštavanja iz vazduha, prenosa spoljašnjeg tereta vazduhoplovom i od drugih usluga koje se pružaju iz vazduha.

Usluge iz vazduha može da pruža privredno društvo, drugo pravno lice, organ državne uprave ili preduzetnik kome Direktorat izda potvrdu o osposobljenosti za pružanje usluga iz vazduha.

Vrste usluga iz vazduha, bliže uslove i način pružanja tih usluga, uslove pod kojima se izdaje, menja, suspenduje ili stavlja van snage potvrda o osposobljenosti za pružanje usluga iz vazduha, merila po kojima se određuje vreme na koje se produžava važenje potvrde ili obrazac potvrde bliže se određuju propisom Direktorata.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje, produženje važenja ili izmenu potvrde o osposobljenosti za pružanje usluga iz vazduha plaća se naknada Direktoratu.

5. Prevoz za sopstvene potrebe

Član 96.

Prevoz za sopstvene potrebe obuhvata letenje vazduhoplovom kojim građanin vrši prevoz za lične potrebe, kao i prevoz vazduhoplovom kojim državni organ, pravno lice ili preduzetnik, kao korisnik vazduhoplova, bez naknade prevozi svoju robu ili zaposlene i poslovne partnere i njihove stvari.

Uslove i način obavljanja prevoza za sopstvene potrebe propisuje Direktorat.

6. Druge vrste letenja

Sportsko i amatersko letenje

Član 97.

Sportsko i amatersko letenje obuhvata letačke aktivnosti koje se odvijaju u svrhu promocije i unapređivanja vazduhoplovnog sporta, popularizacije i razvoja vazduhoplovstva, kao i takmičenja u vazduhoplovnim disciplinama.

Uslove i način pod kojima se obavlja sportsko i amatersko letenje propisuje Direktorat.

Vazduhoplovne manifestacije

Član 98.

Vazduhoplovna manifestacija sme da se održi kada je odobri Direktorat.

Organizator vazduhoplovne manifestacije dužan je da, uz zahtev za izdavanje odobrenja, Direktoratu dostavi i podatke o organizatoru, vremenu, mestu, vrsti i programu manifestacije i o vazduhoplovima koji učestvuju na manifestaciji.

Vazduhoplovna manifestacija na kojoj učestvuju isključivo vojni ili vojni i civilni vazduhoplovi može da se održi samo uz odobrenje ministarstva nadležnog za poslove odbrane i Direktorata.

Glava šesta

AERODROMI

I. OSNOVE ZA KORIŠĆENJE AERODROMA

1. Aerodromi, letilišta i tereni

Pojam aerodroma, letilišta i terena

Član 99.

Vazduhoplovi sleću, poleću i borave na aerodromima, letilištima i terenima.

Aerodrom je svako definisano područje (uključujući sve objekte, instalacije i opremu), na kopnu ili na vodi ili na fiksnoj, fiksnoj priobalnoj ili plutajućoj strukturi, koje je u celini ili delimično namenjeno za sletanje, poletanje ili kretanje vazduhoplova.

Letilište je kopnena ili vodena površina koja ispunjava uslove koji su propisani za bezbedno poletanje i sletanje vazduhoplova koji se koriste u poljoprivredi, šumarstvu, za sportske aktivnosti i sl.

Teren je kopnena površina koja zadovoljava uslove za povremeno obavljanje sportskih aktivnosti sa zmajem bez motora, paraglajderom, padobranom i balonom, kao i za poletanje i sletanje vazduhoplova radi intervencije i pružanja pomoći.

Podela aerodroma

Član 100.

Aerodromi mogu biti civilni, vojni i mešoviti.

Civilni aerodromi koriste se za civilni vazdušni saobraćaj i prema nameni se razvrstavaju na:

1) aerodrome koji se koriste za domaći ili i domaći i međunarodni javni avio-prevoz;

2) aerodrome koji se koriste za poletanje i sletanje vazduhoplova u javnom avio-prevozu čija maksimalna masa na poletanju ne prelazi 5700 kg (u daljem tekstu: opšti aerodromi);

3) aerodrome koji se koriste za sportsko i amatersko letenje (u daljem tekstu: posebni aerodromi);

4) aerodrome koje se koriste za letenje za sopstvene potrebe.

Vojni i mešoviti aerodromi

Član 101.

Vojni aerodrom je aerodrom koji se koristi za vojno letenje i kojim upravlja ministarstvo nadležno za poslove odbrane.

Vojni aerodrom ili deo vojnog aerodroma može da se koristi i u civilne svrhe, kao mešoviti aerodrom (vojno-civilni aerodrom).

Vojnim delom mešovitog aerodroma upravlja ministarstvo nadležno za poslove odbrane.

2. Uslovi za korišćenje aerodroma, letilišta i terena u vazдушnom saobraćaju

Član 102.

Aerodrom može da se koristi u vazдушnom saobraćaju ako operater aerodroma ima dozvolu za korišćenje aerodroma, ako je aerodrom upisan u Registar aerodroma Republike Srbije (u daljem tekstu: Registar aerodroma) i ako u trenutku korišćenja aerodrom ispunjava sve uslove za bezbedno odvijanje vazdušnog saobraćaja.

Letilište i teren mogu da se koriste u vazдушnom saobraćaju ako operater ima dozvolu za korišćenje letilišta ili terena, ako je letilište upisano u registar letilišta, a teren u registar terena i ako u trenutku korišćenja ispunjavaju sve uslove potrebne za bezbedno odvijanje vazdušnog saobraćaja.

Uslovi pod kojima se letilišta i tereni koriste u vazдушnom saobraćaju bliže se određuju propisom Direktorata.

3. Operater aerodroma

Član 103.

Operater aerodroma je privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji koristi aerodrom, registrovan je da pruža aerodromske usluge i ima dozvolu za korišćenje aerodroma koji je upisan u Registar aerodroma.

Operater aerodroma dužan je da ograniči ili da trajno ili privremeno prekine korišćenje aerodroma ako aerodrom prestane da ispunjava neki uslov koji je potreban za bezbedno odvijanje vazdušnog saobraćaja.

4. Dozvola za korišćenje aerodroma i upis aerodroma u Registar aerodroma

Izdavanje dozvole za korišćenje aerodroma

Član 104.

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji je registrovan da pruža aerodromske usluge može Direktoratu da podnese zahtev za izdavanje dozvole za korišćenje aerodroma posle izgradnje aerodroma.

Dozvolu za korišćenje aerodroma izdaje Direktorat, na neodređeno vreme.

Uslovi za izdavanje dozvole za korišćenje aerodroma

Član 105.

Dozvola za korišćenje aerodroma izdaje se ako aerodrom ispunjava bezbednosne i druge uslove u vezi s namenom, klasom, kategorijom, kapacitetom i infrastrukturom i ostale uslove koje propiše Direktorat.

Pre odlučivanja o zahtevu za izdavanje dozvole za korišćenje aerodroma, Direktorat pregleda aerodrom, a u pregledu učestvuju i predstavnici ministarstava nadležnih za poslove odbrane, unutrašnjih poslova i poslove carine ako je aerodrom značajan za poslove iz njihove nadležnosti.

Upis aerodroma u Registar aerodroma

Član 106.

Zahtev za upis aerodroma u Registar aerodroma podnosi Direktoratu imalac dozvole za korišćenje aerodroma.

Registar aerodroma je javna knjiga koju vodi Direktorat i koja sadrži podatke o nameni, klasi i kategoriji aerodroma, nazivu i sedištu vlasnika i operatera aerodroma i druge podatke koje propiše Direktorat.

Direktorat briše aerodrom iz Registra aerodroma na zahtev vlasnika aerodroma ili operatera aerodroma po ovlašćenju vlasnika aerodroma, ili po službenoj dužnosti ako dozvola za korišćenje aerodroma bude stavljena van snage.

Sadržinu i način vođenja Registra aerodroma propisuje Direktorat.

Korišćenje aerodroma za međunarodni javni avio-prevoz

Član 107.

Aerodrom može da se koristi za međunarodni javni avio-prevoz ako operater aerodroma trajno obezbedi uslove za prelazak državne granice, koje propisuje ministar nadležan za poslove saobraćaja uz saglasnost ministra nadležnog za unutrašnje poslove.

Aerodrome koji se koriste za međunarodni javni avio-prevoz određuje ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Obaveza podnošenja zahteva za izmenu dozvole

Član 108.

Operater aerodroma dužan je da podnese zahtev za izmenu dozvole za korišćenje aerodroma ako se promene namena, klasa, kategorija i tehnička svojstva aerodroma ili drugi uslovi pod kojim se aerodrom koristi, a koje propiše Direktorat.

Podzakonski propis

Član 109.

Razvrstavanje aerodroma i uslovi pod kojima se izdaje, menja, suspenduje ili stavlja van snage dozvola za korišćenje aerodroma bliže se određuju propisom Direktorata.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje ili izmenu dozvole za korišćenje aerodroma, letilišta i terena plaća se naknada Direktoratu.

5. Izgradnja aerodroma

Posebni uslovi za izgradnju aerodroma

Član 110.

Investitor aerodroma dužan je da obezbedi da se pri izradi planske i tehničke dokumentacije za izgradnju aerodroma poštuju propisi o izgradnji objekata, kao i posebni uslovi koje propiše Direktorat i koji treba da omoguće bezbedno odvijanje vazdušnog saobraćaja.

Potvrda za plansku i tehničku dokumentaciju

Član 111.

Investitor aerodroma dužan je da Direktoratu dostavi plansku i tehničku dokumentaciju za izgradnju aerodroma, radi pribavljanja potvrde o tome da se njima omogućava održavanje prihvatljivog nivoa bezbednosti vazdušnog saobraćaja.

Potvrdu izdaje Direktorat, uz saglasnost ministarstava nadležnih za poslove odbrane, unutrašnje poslove i poslove carine ako je aerodrom značajan za poslove iz njihove nadležnosti.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje potvrde za plansku i tehničku dokumentaciju plaća se naknada Direktoratu.

6. Prepreke

Pojam prepreke

Član 112.

Prepreka je svaki fiksni (privremeni ili stalni) ili pokretni objekat ili deo objekta koji se nalazi u oblasti površina za kretanje vazduhoplova ili koji se prostire iznad površina namenjenih zaštiti vazduhoplova u letu, koje su definisane međunarodnim standardima i preporučenom praksom, koja može da utiče ili koja ugrožava bezbednost vazdušnog saobraćaja.

Potvrda za postavljanje objekata, instalacija ili uređaja koji mogu biti prepreka

Član 113.

Objekti, instalacije i uređaji koji nameravaju da se grade na području ili izvan područja aerodroma, a koji kao prepreka mogu da utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja, mogu da se postave tek kad se pribavi potvrda Direktora da se njima ne utiče na održavanje prihvatljivog nivoa bezbednosti vazdušnog saobraćaja.

Direktorat može u potvrdi naložiti da se prepreka obeleži o trošku korisnika objekta koji predstavlja prepreku.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje potvrde plaća se naknada Direktoratu.

Uklanjanje, rušenje i obeležavanje prepreka

Član 114.

Prepreke koje ugrožavaju bezbednost vazdušnog saobraćaja moraju da se uklone ili sruše, a prepreke koje mogu da utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja moraju da se obeleže za uočavanje danju, noću i u uslovima smanjene vidljivosti.

Pre nego što Direktorat izda potvrdu za plansku i tehničku dokumentaciju za izgradnju aerodromske infrastrukture, objekat koji predstavlja prepreku može biti uklonjen ili srušen uz saglasnost vlasnika objekta, o trošku investitora aerodroma.

Ako prepreka podleže obeležavanju, obaveza da se ona obeleži unosi se u potvrdu Direktorata za plansku i tehničku dokumentaciju, a troškove obeležavanja snosi investitor aerodroma.

Prepreka koja nastane posle podnošenja prijave početka izvođenja radova za izgradnju aerodromske infrastrukture, tokom izgradnje i posle završetka izgradnje uklanja se, ruši ili obeležava na osnovu rešenja Direktorata, a o trošku korisnika objekta koji predstavlja prepreku.

Potvrda za postavljanje objekata, instalacija ili uređaja koji emituju ili reflektuju radio-zračenje

Član 115.

Objekti, instalacije i uređaji koji se nalaze na području ili izvan područja aerodroma, a koji usled emisije ili refleksije radio-zračenja mogu da utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja, mogu da se postave tek kad se pribavi potvrda Direktorata da se njima ne utiče na održavanje prihvatljivog nivoa bezbednosti vazdušnog saobraćaja.

Uslove pod kojima mogu da se postave objekti, instalacije i uređaji propisuje Direktorat.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje potvrde plaća se naknada Direktoratu.

Zabrana korišćenja i obrađivanja zemljišta

Član 116.

Zabranjeno je korišćenje i obrađivanje zemljišta, stvaranje deponija smeća, gajenje žitarica i preduzimanje ostalih aktivnosti u blizini manevarskih površina, platformi i objekata na području aerodroma, koji ugrožavaju poletanje, sletanje, kretanje i boravak vazduhoplova na aerodromu.

Operater aerodroma dužan je da obezbedi osmatranje kretanja ptica na području aerodroma i njihovo rasterivanje.

II. ODRŽAVANJE I KORIŠĆENJE AERODROMA

Određivanje uslova za korišćenje aerodroma

Član 117.

Operater aerodroma koji se koristi za javni avio-prevoz i operater opšteg aerodroma dužan je da odredi uslove za korišćenje aerodroma, radi omogućavanja nesmetane upotrebe manevarskih površina i platformi, objekata, uređaja i opreme prema njihovoj nameni, klasi, kategoriji, tehničkim svojstvima i kapacitetu, kao i da preduzme sve mere koje su potrebne za bezbedno poletanje, sletanje, kretanje i boravak vazduhoplova na aerodromu i pružanje usluga zemaljskog opsluživanja.

Pregled i održavanje aerodromskih objekata

Član 118.

Operater aerodroma koji se koristi za javni avio-prevoz i operater opšteg aerodroma dužni su da obezbede pregled manevarskih površina, platformi, instalacija, uređaja i opreme na aerodromu pred vreme otvaranja aerodroma, pred interval s najvećim intenzitetom saobraćaja i neposredno pre nastupanja noći, a ako tokom vremena otvorenosti aerodroma nastupe nepovoljni meteorološki uslovi – i češće.

Operater aerodroma koji se koristi za javni avio-prevoz i operater opšteg aerodroma dužan je da redovno održava manevarske površine i platforme i da o njihovom stanju obaveštava nadležnu jedinicu kontrole letenja.

Održavanje, pregled i obeležavanje aerodromskih objekata propisuje Direktorat.

Korišćenje vojnog aerodroma za civilni vazdušni saobraćaj

Član 119.

Vojni aerodrom ili deo vojnog aerodroma može da se koristi u civilne svrhe, kao mešoviti aerodrom, ako o tome zakluče ugovor ministarstvo nadležno za poslove odbrane i civilni operater na vojnom aerodromu.

Ugovorom se određuju poletno-sletne i rulne staze, parking pozicije, uređaji koji mogu da se upotrebljavaju za potrebe civilnog vazdušnog saobraćaja, način upotrebe i uslovi održavanja aerodroma ili pojedinih njegovih delova, uređaja ili sredstava i međusobna prava i obaveze ugovornih strana.

Vojni aerodrom ili deo vojnog aerodroma može da se koristi za pojedine civilne letove ako to odobri ministarstvo nadležno za poslove odbrane.

Korišćenje civilnog aerodroma za vojne letove

Član 120.

Civilni aerodrom ili deo civilnog aerodroma može da se koristi za vojne letove, ako o tome zakluče ugovor ministarstvo nadležno za poslove odbrane i operater civilnog aerodroma, uz prethodno pribavljeno mišljenje Direktorata sa stanovišta tehničkih uslova pod kojima se taj aerodrom može koristiti u vazdušnom saobraćaju.

Ugovorom o korišćenju civilnog aerodroma ili dela civilnog aerodroma za vojne potrebe uređuju se ista pitanja kao ugovorom za korišćenje vojnog aerodroma za civilni vazdušni saobraćaj.

Poletanje i sletanje vazduhoplova koji obavljaju javni avio-prevoz

Član 121.

Vazduhoplov koji obavlja javni avio-prevoz mora da za poletanje i sletanje upotrebljava aerodrom koji se koristi za javni avio-prevoz ili opšti aerodrom.

Izuzetno, vazduhoplov koji obavlja panoramsko letenje ili medicinski prevoz može da za poletanje i sletanje koristi i poseban aerodrom ili letilište, uz poštovanje uslova koji su određeni u dozvoli za korišćenje aerodroma, odnosno za korišćenje letilišta.

Poletanje i sletanje vazduhoplova koji obavlja međunarodni javni avio-prevoz

Član 122.

Izuzetno i u vanrednim prilikama, poletanje ili sletanje vazduhoplova koji obavlja međunarodni javni avio-prevoz dopušteno je i sa aerodroma koji se koristi za domaći javni avio-prevoz, opšteg aerodroma ili posebnog aerodroma, ako operater aerodroma obezbedi uslove za prelazak državne granice.

Prvo sletanje i poletanje stranog i domaćeg vazduhoplova

Član 123.

Prvo sletanje, odnosno poslednje poletanje stranog vazduhoplova odvija se sa aerodroma koji se koristi za međunarodni javni avio-prevoz.

Za poletanje sa aerodroma i za sletanje na aerodrom koji se ne koristi za međunarodni javni avio-prevoz, strani vazduhoplov mora imati odobrenje koje izdaje ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja uz saglasnost ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove i ministarstva nadležnog za poslove carine, odnosno i ministarstva nadležnog za poslove odbrane ukoliko se radi o vojnom aerodromu.

Pod istim uslovima i domaći vazduhoplov može odstupiti od obaveze da poletanje za inostranstvo i prvo sletanje iz inostranstva obavi sa aerodroma koji se koristi za međunarodni javni avio-prevoz.

Poletanje i sletanje vazduhoplova van aerodroma

Član 124.

Uslove pod kojima vazduhoplov može da poleti i sleti van aerodroma propisuje Direktorat.

Uslove pod kojima vojni vazduhoplov može da poleti i sleti van aerodroma propisuje ministarstvo nadležno za poslove odbrane.

Vreme otvorenosti aerodroma

Član 125.

Vreme otvorenosti aerodroma je period u kome aerodrom koji se koristi za javni avio-prevoz mora biti otvoren za odvijanje javnog avio-prevoza i određuje ga Direktorat, na predlog operatera aerodroma.

Izvan vremena otvorenosti aerodroma vazduhoplov može da poleti i sleti sa aerodroma u terminu koji odredi operater aerodroma.

III. AERODROMSKE USLUGE I NAKNADE

1. Aerodromske službe

Član 126.

Operater aerodroma dužan je da obezbedi spasilačko-vatrogasnu službu i službu hitne medicinske pomoći (aerodromske službe) ili vatrogasno obezbeđenje i medicinsko obezbeđenje, prema propisu Direktora.

Na aerodromima koji se koriste za javni avio-prevoz i na opštim aerodromima operater aerodroma obavezan je da obezbedi službu koja kontroliše ispravnost površina za kretanje vazduhoplova, kao i obavljanje pregleda obezbeđivanja.

2. Usluge zemaljskog opsluživanja

Vrste usluga zemaljskog opsluživanja

Član 127.

Na aerodromu koji se koristi za javni avio-prevoz, čiji je godišnji promet veći od 2.000.000 putnika ili 50.000 tona robe, moraju da se pružaju usluge zemaljskog opsluživanja.

Usluge zemaljskog opsluživanja jesu:

- 1) ukrcavanje i iskrcavanje putnika;
- 2) utovar i istovar prtljaga;
- 3) prihvatanje i otprema pošte i robe;
- 4) prihvatanje i otprema vazduhoplova na platformi;
- 5) opsluživanje vazduhoplova;
- 6) snabdevanje vazduhoplova gorivom i mazivom;

- 7) pretpoletni pregled vazduhoplova (linijsko održavanje);
- 8) prevoz putnika i posade od vazduhoplova i do vazduhoplova;
- 9) snabdevanje vazduhoplova hranom i pićem;
- 10) priprema leta i usluge za posadu;
- 11) upravljanje i nadzor na aerodromu.

Pružalac usluga ukrcavanja i iskrcavanja putnika dužan je da putnicima sa invaliditetom i sa smanjenom pokretljivošću pruža ove usluge na način koji tim licima omogućava da se pod jednakim uslovima i bez diskriminacije prevoze u vazдушnom saobraćaju.

Direktorat donosi propis kojim se bliže opisuju pojedine usluge od kojih se sastoji zemaljsko opsluživanje i određuju vrste usluga zemaljskog opsluživanja koje moraju da se pružaju na opštem aerodromu.

Pružanje usluga zemaljskog opsluživanja

Član 128.

Usluge zemaljskog opsluživanja može da pruža operater aerodroma, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji pribavi dozvolu za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja.

Za dobijanje dozvole za pružanje usluge ukrcavanja i iskrcavanja operater aerodroma, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik, dužan je da putnicima sa invaliditetom i sa smanjenom pokretljivošću pruža ove usluge na način koji tim licima omogućava da se pod jednakim uslovima i bez diskriminacije prevoze u vazдушnom saobraćaju.

Dozvolu za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja izdaje Direktor, na određeno vreme.

Avio-prevozilac samostalno odlučuje o tome s kime će zaključiti ugovor o pružanju usluga zemaljskog opsluživanja.

Podzakonski propis

Član 129.

Organizacione, finansijske, tehničke, tehnološke i personalne uslove koji moraju da budu ispunjeni za izdavanje dozvole za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja propisuje Direktor.

Uslovi pod kojima se menja, suspenduje ili stavlja van snage dozvola, vreme na koje se dozvola izdaje i obrazac dozvole bliže se određuju propisom Direktora.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje, produženje važenja ili izmenu dozvole za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja plaća se naknada Direktoratu.

Samoopsluživanje

Član 130.

Avio-prevozilac može da za sopstvene potrebe obavlja jednu ili više usluga zemaljskog opsluživanja (u daljem tekstu: samoopsluživanje).

Usluge samoopsluživanja koje podležu izdavanju dozvole propisuje Direktor.

Dozvolu za samoopsluživanje izdaje Direktor, na određeno vreme.

Uslovi pod kojima se izdaje, menja, suspenduje ili stavlja van snage dozvola za samoopsluživanje, vreme na koje se dozvola izdaje i obrazac dozvole određuju se propisom Direktorata.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje, produženje važenja ili izmenu dozvole za samoopsluživanje plaća se naknada Direktoratu.

Naknada operateru aerodroma

Član 131.

Pružalac usluga zemaljskog opsluživanja ili samoopsluživanja dužan je da sa operaterom aerodroma zaključi ugovor o naknadi za korišćenje aerodromske infrastrukture.

Ograničenja kod zemaljskog opsluživanja

Član 132.

Propisom koji donosi Direktorat određuju se usluge kod kojih može da se ograniči broj njihovih pružalaca, uslovi pod kojima pojedine usluge mogu da se izuzmu od samoopsluživanja, uslovi pod kojima može da se ograniči broj pružalaca usluga i merila i postupak po kojima se biraju pružaoci usluga.

Direktorat može propisati uslove pod kojima se ograničava broj avio-prevozilaca koji imaju pravo na samoopsluživanje.

3. Savet avio-prevozilaca koji koriste aerodromske usluge

Član 133.

Operater aerodroma koji se koristi za javni avio-prevoz dužan je da obrazuje Savet avio-prevozilaca koji koriste aerodromske usluge.

Savet zastupa interese korisnika aerodromskih usluga, predlaže poboljšanje uslova pod kojima se koristi aerodrom i odvija vazdušni saobraćaj, razmatra proširenje kapaciteta aerodroma, daje mišljenja o kandidatima za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja i samoopsluživanja i daje mišljenje pri dodeli slotova vodeći računa o ravnopravnom položaju avio-prevozilaca koji koriste aerodromske usluge.

Način obrazovanja Saveta avio-prevozilaca koji koriste aerodromske usluge i način njegovog rada propisuje Direktorat.

4. Aerodromske naknade

Član 134.

Operater aerodroma koji se koristi za javni avio-prevoz i operater opšteg aerodroma imaju pravo na naknadu za korišćenje aerodromske infrastrukture, pravo na naknadu za sletanje, pravo na naknadu za parkiranje vazduhoplova, pravo na naknadu za korišćenje aviomostova, pravo na naknadu za svakog odlazećeg i transfernog putnika, pravo na naknadu za upotrebu radne stanice za registraciju putnika i prtljaga, pravo na naknadu za pružanje usluga prihvata i otpreme vazduhoplova, usluga ukrcavanja i iskrcavanja putnika, usluga utovara i istovara prtljaga, usluga prihvata i otpreme pošte i robe i za usluge osvetljavanja manevarskih površina u uslovima smanjene vidljivosti.

Direktorat donosi propis kojim bliže opisuje usluge za koje se plaćaju naknade operateru aerodroma.

Domaći državni vazduhoplovi na letovima posebne namene ne plaćaju aerodromske naknade.

Visinu naknada određuje operater aerodroma za svaku uslugu posebno, uz prethodnu saglasnost vlasnika aerodroma.

Operater aerodroma dužan je da o razlozima zbog kojih planira povećanje pojedine naknade i o njenoj planiranoj visini obavesti sve korisnike aerodromskih usluga 60 dana pre planiranog početka primene povećane naknade.

Glava sedma

VAZDUHOPLOVNI PROIZVODI, DELOVI, UREĐAJI I OPREMA

I. KORIŠĆENJE I RAZVRSTAVANJE VAZDUHOPLOVA

Korišćenje vazduhoplova u vazдушnom saobraćaju

Član 135.

U vazдушnom saobraćaju sme da se koristi vazduhoplov koji je upisan u Registar vazduhoplova Republike Srbije, Evidenciju vazduhoplova Republike Srbije i Registar vojnih vazduhoplova Republike Srbije i koji je kontinuirano plovidben.

U vazдушnom saobraćaju mogu da se koriste i strani vazduhoplovi upisani u registre vazduhoplova drugih država, a koje priznaje Direktorat.

Vazduhoplov sme da se koristi u vazдушnom saobraćaju samo prema svojoj kategoriji, vrsti i nameni.

Razvrstavanje vazduhoplova

Član 136.

Razvrstavanje vazduhoplova prema kategoriji, vrsti i nameni propisuje Direktorat.

Razvrstavanje vojnih vazduhoplova propisuje ministar nadležan za poslove odbrane.

II. REGISTRI CIVILNIH VAZDUHOPLOVA

1. Registar vazduhoplova i Evidencija vazduhoplova

Član 137.

U Republici Srbiji vode se Registar vazduhoplova Republike Srbije (u daljem tekstu: Registar vazduhoplova) i Evidencija vazduhoplova Republike Srbije (u daljem tekstu: Evidencija vazduhoplova).

Registar vazduhoplova i Evidencija vazduhoplova su javne knjige koje vodi Direktorat.

2. Upis vazduhoplova u Registar vazduhoplova i Evidenciju vazduhoplova

Kategorije vazduhoplova koji se upisuju u registar i evidenciju vazduhoplova

Član 138.

U Registar vazduhoplova upisuju se vazduhoplovi svih kategorija.

U evidenciju vazduhoplova upisuju se vazduhoplovi čija maksimalna masa na poletanju ne prelazi 560 kg, zmaj bez motora, paraglajder i drugi vazduhoplovi koje propiše Direktorat.

Uslovi za upis vazduhoplova u Registar vazduhoplova

Član 139.

U Registar vazduhoplova može da se upiše vazduhoplov koji nije upisan u strani registar vazduhoplova i koji ispunjava zahteve iz potvrde o tipu i sposoban je da bezbedno učestvuje u vazdušnom saobraćaju, ako je:

1) vlasnik vazduhoplova, u celini ili delimično, Republika Srbija, drugo pravno lice ili preduzetnik koji su registrovani u Republici Srbiji;

2) vlasnik vazduhoplova, u celini ili delimično, državljanin Republike Srbije s prebivalištem u Republici Srbiji ili izvan nje, ako je matični aerodrom vazduhoplova u Republici Srbiji;

3) korisnik vazduhoplova pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice čije je sedište, odnosno prebivalište u Republici Srbiji.

Amaterski proizveden vazduhoplov upisuje se u Registar vazduhoplova iako ne podleže utvrđivanju tipa.

Vazduhoplov čiji je vlasnik ili korisnik strano fizičko ili pravno lice može da se upiše u Registar vazduhoplova ako se prethodno pribavi saglasnost za upis koju izdaje ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.

Za upis vazduhoplova koji je izbrisan iz stranog registra radi upisa u Registar vazduhoplova neophodno je da se priloži dokument o plovidbenosti za izvoz koji je izdala vazduhoplovna vlast strane države ili potvrda o plovidbenosti koju izdaje Direktorat na osnovu osnovnog pregleda vazduhoplova.

Vazduhoplov koji je uvezen u Republiku Srbiju upisuje se u Registar vazduhoplova pod istim uslovima kao da je proizveden u Republici Srbiji, ako nije bio upisan u strani registar vazduhoplova.

Uverenje o registraciji vazduhoplova

Član 140.

Vazduhoplov se upisuje u Registar vazduhoplova na zahtev vlasnika ili korisnika vazduhoplova, po ovlašćenju vlasnika.

Po upisu u Registar vazduhoplova, Direktorat izdaje uverenje o registraciji vazduhoplova.

Privremeni upis u Registar vazduhoplova

Član 141.

Vazduhoplov koji ne ispunjava uslove za upis u Registar vazduhoplova može da se privremeno upiše u Registar vazduhoplova:

1) ako se uvozi u Republiku Srbiju i ima dokument o tipu koji je izdala vazduhoplovna vlast strane države;

2) ako je proizveden u Republici Srbiji, izvozi se iz nje i ima potvrdu o tipu koju je izdao Direktorat;

3) ako je proizveden u Republici Srbiji, nema potvrdu o tipu, a ispunjava uslove za utvrđivanje letnih sposobnosti i tehničkih osobina.

Privremeni upis može da traje do 12 meseci.

Po privremenom upisu u Registar vazduhoplova, Direktorat izdaje uverenje o privremenoj registraciji vazduhoplova.

Brisanje iz Registra vazduhoplova

Član 142.

Direktorat briše vazduhoplov iz Registra vazduhoplova na zahtev vlasnika ili korisnika vazduhoplova ili po službenoj dužnosti.

Ako vlasnik i korisnik vazduhoplova nisu isti, podnosilac zahteva za brisanje vazduhoplova dužan je da podnese i overenu pismenu izjavu svakog lica koje je upisano u vlasničko-korisnički list da je saglasno s brisanjem vazduhoplova.

Vlasnik ili korisnik vazduhoplova dužan je da uz zahtev za brisanje vazduhoplova podnese i overenu pismenu izjavu svakog lica koje je upisano u založni list da je saglasno s brisanjem vazduhoplova.

Direktorat po službenoj dužnosti briše iz Registra vazduhoplova svaki vazduhoplov koji je uništen, trajno neupotrebljiv, nestao, potpuno nedostupan ili čija potvrda o plovidbenosti ne važi duže od deset godina.

Ako se vazduhoplov briše iz Registra vazduhoplova radi upisa u strani registar, Direktorat izdaje potvrdu o plovidbenosti vazduhoplova za izvoz.

Sadržina Registra vazduhoplova

Član 143.

Registar vazduhoplova sastoji se od glavne knjige i zbirke isprava.

Glavna knjiga sastoji se od uložaka koji se obrazuju za svaki vazduhoplov.

Jedan vazduhoplov može da ima samo jedan uložak.

Uložak se sastoji od:

1) opisnog lista, u koji se upisuju registarska oznaka, kategorija, vrsta, namena i glavne tehničke osobine vazduhoplova, ograničenja u korišćenju vazduhoplova i podaci o vazduhoplovnim proizvodima koji su ugrađeni u vazduhoplov;

2) vlasničko-korisničkog lista, u koji se upisuju vlasnik i korisnik vazduhoplova i glavni podaci o vlasniku i korisniku vazduhoplova;

3) založnog lista, u koji se upisuju glavni podaci o imaocu i osnovu založnog prava.

Zbirku isprava čine sve isprave koje su poslužile kao osnov za upis podataka u uloške Registra vazduhoplova.

Osnov za upis prava svojine i založnog prava

Član 144.

Upis u vlasničko-korisnički i založni list Registra vazduhoplova zasniva se na aktu stvarno nadležnog suda koji ima sedište u mestu u kome je sedište Direktorata.

Upis prava svojine u Evidenciju vazduhoplova zasniva se na overenoj pismenoj izjavi vlasnika ako je vazduhoplov proizveden u Republici Srbiji, odnosno na dokazu o plaćenju carini ako je vazduhoplov proizveden u inostranstvu.

Upis prava svojine na amaterski proizvedenom vazduhoplovu zasniva se na overenoj pismenoj izjavi lica koje je proizvelo vazduhoplov.

3. Državna pripadnost vazduhoplova

Član 145.

Vazduhoplov koji je upisan u Registar vazduhoplova ili Evidenciju vazduhoplova ima državnu pripadnost Republike Srbije.

Vazduhoplov koji ima državnu pripadnost Republike Srbije mora da nosi znake državne pripadnosti, oznake registracije i obavezne natpise.

Znaci državne pripadnosti su Državna zastava Republike Srbije i oznaka državne pripadnosti koju dodeljuje Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva.

Oznake registracije i obavezne natpise i način na koji se oni i znaci državne pripadnosti nose propisuje Direktorat.

Vojni vazduhoplov koji je upisan u Registar vojnih vazduhoplova ima državnu pripadnost Republike Srbije i obavezan je da nosi znake državne pripadnosti i registarske oznake koje propiše ministar nadležan za poslove odbrane.

4. Shodna primena odredaba o Registru vazduhoplova na Evidenciju vazduhoplova

Član 146.

Odredbе ovog zakona o Registru vazduhoplova shodno se primenjuju na Evidenciju vazduhoplova.

Sadržinu i način vođenja Evidencije vazduhoplova propisuje Direktorat.

5. Isprave i knjige vazduhoplova u letu

Član 147.

Dok vazduhoplov koji je upisan u Registar vazduhoplova leti, u njemu moraju da se nalaze uverenje o registraciji vazduhoplova, potvrda o plovidbenosti vazduhoplova, potvrda o proveri plovidbenosti vazduhoplova, dozvole za rad ugrađene opreme koja emituje radio signale i druge isprave i knjige.

Isprave i knjige koje moraju da se nalaze u vazduhoplovu u letu, kao i sadržinu i način vođenja tih knjiga propisuje Direktorat.

Isprave vazduhoplova moraju biti napisane na srpskom i engleskom jeziku, a knjige vazduhoplova mogu da budu napisane i samo na engleskom jeziku.

6. Isprave i knjige vojnih vazduhoplova

Član 148.

Isprave i knjige vojnih vazduhoplova koje su izdali nadležni vojni organi važe i kad se oni koriste za letove koji se ne smatraju vojnim, ako su izdate prema ovom zakonu.

III. VAZDUHOPLOVNO-TEHNIČKE ORGANIZACIJE

1. Vazduhoplovno-tehničke delatnosti i organizacije

Pojam vazduhoplovno-tehničkih delatnosti i organizacija

Član 149.

Vazduhoplovno-tehničke delatnosti sastoje se od projektovanja, proizvodnje, ispitivanja koja prethode utvrđivanju tipa, održavanja i obezbeđivanja kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova i drugih vazduhoplovnih proizvoda, delova, uređaja i opreme.

Vazduhoplovno-tehničku delatnost može da obavlja privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji ima dozvolu za obavljanje vazduhoplovno-tehničke delatnosti (u daljem tekstu: vazduhoplovno-tehnička organizacija) ili koji ne podleže pribavljanju dozvole zato što se amaterski bavi projektovanjem, proizvodnjom i održavanjem amaterski proizvedenog vazduhoplova.

Vazduhoplovno-tehničke organizacije upisuju se u evidenciju koju vodi Direktorat, koji propisuje i sadržinu i način vođenja evidencije.

Dozvola za obavljanje vazduhoplovno-tehničke delatnosti

Član 150.

Dozvolu za obavljanje vazduhoplovno-tehničke delatnosti izdaje Direktorat na neodređeno vreme, privrednom društvu, drugom pravnom licu, organu državne uprave ili preduzetniku koji ima prostor za obavljanje delatnosti, sredstva za rad, odgovarajuće osoblje, priručnik za obavljanje delatnosti i ispunjava druge uslove koje propiše Direktorat.

Vazduhoplovno-tehničkoj organizaciji kojoj izda dozvolu za održavanje kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova, Direktorat može izdati i dozvolu za obavljanje periodičnih pregleda vazduhoplova.

Uslove pod kojima se menja, suspenduje ili stavlja van snage dozvola za obavljanje vazduhoplovno-tehničke delatnosti i obrazac dozvole propisuje Direktorat.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje ili izmenu dozvole za obavljanje vazduhoplovno-tehničke delatnosti plaća se naknada Direktoratu.

Priznavanje stranog dokumenta

Član 151.

Direktorat može da prizna dokument koji je izdala vazduhoplovna vlast strane države, ako uslovi pod kojima je izdat nisu blaži od uslova koji su propisani za izdavanje dozvole za obavljanje vazduhoplovno-tehničke delatnosti.

Dokument koji je izdao ili priznao nadležan organ Evropske unije prihvata se, bez vođenja postupka za priznavanje.

Za postupanje po zahtevu za priznavanje stranog dokumenta plaća se naknada Direktoratu.

Projektovanje i proizvodnja vazduhoplovnog proizvoda, delova, uređaja i opreme

Član 152.

Projektovanje je postupak u kome se izrađuje dokumentacija koja je neophodna da bi se proizveo ili modifikovao vazduhoplovni proizvod, deo, uređaj i oprema.

Proizvodnja može da se odvija kao proizvodnja prototipa, serijska i amaterska proizvodnja.

Proizvodnja prototipa je proizvodnja vazduhoplovnog proizvoda kome još nije utvrđen tip, a serijska proizvodnja je proizvodnja vazduhoplovnog proizvoda kome je utvrđen tip.

Amaterska proizvodnja je proizvodnja vazduhoplovnog proizvoda koji, po pravilu, ne podleže utvrđivanju tipa, i koji nema kompletnu projektnu i proizvodnu dokumentaciju.

Uslove pod kojima se projektuju i proizvode vazduhoplovni proizvodi, delovi, uređaji i oprema propisuje Direktorat.

2. Utvrđivanje tipa vazduhoplovnog proizvoda

Ispitivanje tipa vazduhoplovnog proizvoda

Član 153.

Utvrđivanje tipa vazduhoplovnog proizvoda počinje ispitivanjem tipa koje obavlja vazduhoplovno-tehnička organizacija.

Ispitivanje tipa je postupak u kome se proverava da li novi tip i model vazduhoplovnog proizvoda u celini ili delimično ispunjava tehničke propise o plovidbenosti.

Pri ispitivanju tipa određuju se uslovi pod kojima vazduhoplovni proizvod sme da se koristi u vazdušnom saobraćaju i ograničenja u tome, tehnička dokumentacija o tipu vazduhoplovnog proizvoda i sastavljaju priručnici za korišćenje i održavanje vazduhoplovnog proizvoda, a za vazduhoplov određuje i nivo generisane buke i emisije štetnih gasova.

Tehničke propise o plovidbenosti donosi Direktoratu.

Utvrđivanje tipa i potvrda o tipu

Član 154.

Po okončanju postupka ispitivanja tipa, vazduhoplovno-tehnička organizacija dostavlja dokumentaciju Direktoratu.

Direktoratu, po prijemu dokumentacije, obavlja dodatne provere i zatim utvrđuje novi tip ili odbija zahtev da se utvrdi novi tip.

Vazduhoplovnom proizvodu kome bude utvrđen tip izdaje se potvrda o tipu, a vazduhoplovu se pored toga izdaje i potvrda o generisanoj buci i potvrda o emisiji štetnih gasova.

Potvrda o emisiji štetnih gasova izdaje se na osnovu specifikacija proizvođača vazduhoplova ili na osnovu rezultata posebnog ispitivanja.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje ili menjanje potvrde o tipu, potvrde o generisanoj buci i potvrde o emisiji štetnih gasova plaća se naknada Direktoratu.

Priznavanje stranog dokumenta o tipu

Član 155.

Direktoratu može da prizna dokument o tipu koji je izdala vazduhoplovna vlast strane države, ako uslovi pod kojima je on izdat nisu blaži od uslova koji su propisani za izdavanje potvrde o tipu vazduhoplovnog proizvoda.

Dokument o tipu koji je izdao ili priznao nadležni organ Evropske unije prihvata se, bez vođenja postupka za priznavanje.

Za postupanje po zahtevu za priznavanje stranog dokumenta plaća se naknada Direktoratu.

3. Greška u konstrukciji

Član 156.

Ako vazduhoplovni proizvod ima grešku u konstrukciji, ugrađenom materijalu, postupku gradnje, ispitivanju, korišćenju ili održavanju, a ona utiče na plovidbenost, Direktoratu može naložiti njegovom korisniku da otkloni grešku u roku koji odredi Direktoratu.

Ako je Direktorat izdao potvrdu o tipu, on može da za grešku teže prirode suspenduje korišćenje potvrde o tipu dok se greška ne otkloni.

Ako korisnik vazduhoplovnog proizvoda ne otkloni grešku u roku, Direktorat može da stavi van snage potvrdu o plovidbenosti, potvrdu o proveru plovidbenosti ili dozvolu za let.

IV. KONTINUIRANA PLOVIDBENOST VAZDUHOPLOVA

1. Kontinuirana plovidbenost vazduhoplova i plovidbenost vazduhoplova

Pojam kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova

Član 157.

Vazduhoplov je kontinuirano plovidben ako ispunjava zahteve iz potvrde o tipu, ako je sposoban da bezbedno učestvuje u vazdušnom saobraćaju i ako ispunjava druge uslove koje propiše Direktorat.

Korisniku kontinuirano plovidbenog vazduhoplova Direktorat, na njegov zahtev, izdaje potvrdu o proveru plovidbenosti.

Pored potvrde o proveru plovidbenosti, kontinuirana plovidbenost dokazuje se i potvrdom o plovidbenosti.

Potvrda o plovidbenosti

Član 158.

Potvrda o plovidbenosti izdaje se ako se, posle osnovnog pregleda vazduhoplova, utvrdi da vazduhoplov ispunjava sve uslove koji su potrebni za kontinuiranu plovidbenost.

Potvrdu o plovidbenosti izdaje Direktorat, na neodređeno vreme.

Kad izdaje potvrdu o plovidbenosti, Direktorat izdaje i prvu potvrdu o proveru plovidbenosti, koja važi 12 meseci.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje potvrde o plovidbenosti plaća se naknada Direktoratu.

Osnovni pregled vazduhoplova

Član 159.

Osnovni pregled vazduhoplova obavlja se pre upisa vazduhoplova u Registar vazduhoplova ili Evidenciju vazduhoplova.

Osnovni pregled vazduhoplova obavlja se i kada korisnik vazduhoplova zahteva da mu se izda nova potvrda o plovidbenosti zato što je prethodna stavljena van snage usled:

- 1) većeg oštećenja vazduhoplova;
- 2) veće modifikacije vazduhoplova;
- 3) prekida kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova dužeg od šest meseci;
- 4) prestanka ispunjavanja nekog uslova koji je potreban da bi se održala kontinuirana plovidbenost vazduhoplova;
- 5) korišćenja vazduhoplova mimo kategorije ili namene navedene u potvrdi o plovidbenosti;
- 6) promene namene vazduhoplova.

Ako osnovni pregled pokaže da vazduhoplov može da se koristi uz određeno ograničenje, ono se upisuje u potvrdu o plovidbenosti.

Osnovni pregled vazduhoplova obavlja Direktor, kome se za to plaća naknada.

Produženje važenja potvrde o proveru plovidbenosti

Član 160.

Vlasnik ili korisnik vazduhoplova koji namerava da održi kontinuiranu plovidbenost dužan je da na svakih 12 meseci od izdavanja potvrde o proveru plovidbenosti zatraži da Direktor produži važenje potvrde o proveru plovidbenosti.

Važenje potvrde o proveru plovidbenosti produžava se na 12 meseci.

O tome da li će produžiti važenje potvrde o proveru plovidbenosti Direktor odlučuje posle periodičnog pregleda vazduhoplova.

Za postupanje po zahtevu za produženje važenja potvrde o proveru plovidbenosti plaća se naknada Direktoratu.

Periodični pregled vazduhoplova

Član 161.

Periodični pregled vazduhoplova obavlja vazduhoplovno-tehnička organizacija koja ima dozvolu za to i koju izabere korisnik vazduhoplova.

Po okončanju periodičnog pregleda, vazduhoplovno-tehnička organizacija preporučuje Direktoratu da produži ili ne produži potvrdu o proveru plovidbenosti.

Direktor je dužan da sam obavi svaki treći periodični pregled vazduhoplova.

Kontrolni pregled

Član 162.

Kontrolni pregled vazduhoplova obavlja se dok važi potvrda o proveru plovidbenosti.

Kontrolni pregled vazduhoplova obavlja korisnik vazduhoplova ili vazduhoplovno-tehnička organizacija kojoj je on poverio održavanje vazduhoplova.

Dodatni uslovi za uspostavljanje i održavanje kontinuirane plovidbenosti u javnom avio-prevozu

Član 163.

Vazduhoplov kojim se obavlja javni avio-prevoz mora da ispuni dodatne uslove za uspostavljanje i održavanje kontinuirane plovidbenosti.

Dodatni uslovi odnose se na utvrđivanje liste minimalne ispravnosti opreme vazduhoplova i liste dozvoljenog odstupanja konfiguracije.

Obe liste utvrđuje korisnik vazduhoplova, a odobrava Direktor.

2. Prekid kontinuirane plovidbenosti. Program održavanja vazduhoplova

Član 164.

Ako se kontinuirana plovidbenost vazduhoplova prekine, korisnik vazduhoplova dužan je da obavi radove na održavanju vazduhoplova koji su predviđeni programom održavanja vazduhoplova.

Program održavanja vazduhoplova jeste skup mera i procedura koje se preduzimaju da bi se održala kontinuirana plovidbenost vazduhoplova i primenjuje se kad ga odobri Direktor.

3. Tehnički let

Član 165.

Direktorat izdaje korisniku vazduhoplova dozvolu za tehnički let ako je vazduhoplov prestao da bude kontinuirano ploviben usled kvara, oštećenja ili iz nekog drugog razloga, a u stanju je da bezbedno obavi tehnički let od aerodroma na kome se zatekao do aerodroma na kome će se obaviti radovi na njegovom održavanju.

Direktorat, po potrebi, utvrđuje ograničenja pod kojima se odvija tehnički let.

Probni let

Član 166.

Probni let je provera vazduhoplova u letu, kojom se proveravaju tehnički uslovi za plovibenost vazduhoplova, motora, elise, delova i uređaja radi utvrđivanja tipa ili se proveravaju tehnički uslovi plovibenosti utvrđeni u dokumentu o tipu.

Uslove i način izvršavanja probnog leta propisuje Direktorat.

Za odobrenje i realizaciju probnog leta plaća se naknada Direktoratu i pružaocu usluga u vazdušnoj plovidbi.

4. Podzakonski propis

Član 167.

Uslovi pod kojima se izdaju, menjaju, suspenduju ili stavljaju van snage potvrda o plovibenosti i potvrda o proveri plovibenosti, obrazac potvrde o plovibenosti i potvrde o proveri plovibenosti, ograničenja koja se upisuju u potvrdu o plovibenosti, način na koji se obavljaju osnovni i periodični pregled vazduhoplova i kome se plaća naknada za periodični pregled vazduhoplova, sadržina programa održavanja vazduhoplova i način na koji se program održavanja primenjuje, način utvrđivanja liste minimalne ispravnosti opreme vazduhoplova i liste dozvoljenog odstupanja konfiguracije i uslovi pod kojima se izdaje dozvola za tehnički let bliže se određuju propisom Direktorata.

5. Plovibenost drugih vazduhoplovnih proizvoda

Član 168.

Plovibenost drugih vazduhoplovnih proizvoda bliže se određuje propisom Direktorata.

V. PREGLED STRANOG VAZDUHOPLOVA

Član 169.

Strani vazduhoplov tokom boravka na aerodromu u Republici Srbiji može biti podvrgnut unutrašnjem i spoljašnjem pregledu na platformi od strane ovlašćenog lica Direktorata, radi provere isprava i knjiga koje se nalaze u vazduhoplovu, isprava koje poseduje posada vazduhoplova i radi provere stanja vazduhoplova, njegove opreme i odeljaka namenjenih za prevoz putnika, prtljaga, pošte i robe.

Pregled stranog vazduhoplova odvija se prema procedurama i standardima koje je odredio nadležni organ Evropske unije.

Ako postoji opravdana sumnja da isprave i knjige koje se nalaze u vazduhoplovu ili isprave koje poseduje posada vazduhoplova, kao i da vazduhoplov, oprema ili odeljak namenjen za prevoz putnika, prtljaga, pošte i robe nisu u skladu sa

odgovarajućim međunarodnim standardima bezbednosti, ovlašćeno lice Direktorata preduzima mere koje je propisao nadležni organ Evropske unije.

Glava osma

VAZDUHOPLOVNO OSOBLJE

1. Pojam vazduhoplovnog osoblja

Član 170.

Vazduhoplovno osoblje je osoblje čiji poslovi neposredno ili posredno utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja.

2. Kategorije vazduhoplovnog osoblja

Vazduhoplovno osoblje čiji poslovi neposredno utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja

Član 171.

Vazduhoplovno osoblje čiji poslovi neposredno utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja deli se na letačko, pomoćno letačko i neletačko.

Letačko osoblje čine pilot vazduhoplova, inženjer letač i navigator letač.

Pomoćno letačko osoblje (kabinsko osoblje) na osnovu dozvole obavlja određene poslove u vezi sa bezbednošću lica ukrcanih u vazduhoplov.

Neletačko osoblje čine kontrolor letenja, student kontrolor letenja, osoblje koje održava vazduhoplov i vazduhoplovni dispečer.

Dozvola

Član 172.

Vazduhoplovnom osoblju čiji poslovi neposredno utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja izdaje se odgovarajuća dozvola u koju se upisuju ovlašćenja imaoca dozvole.

Dozvola se izdaje licu koje je stručno osposobljeno i koje ispuni uslove vezane za godine života i druge uslove koje propiše Direktorat.

Dozvolu izdaje Direktorat na određeno ili neodređeno vreme, zavisno od vrste vazduhoplovnog osoblja.

Dozvola se izdaje i padobrancu.

Provera stručne osposobljenosti

Član 173.

Stručnu osposobljenost proveravaju ispitivači koje ovlasti Direktorat.

Postupak po kome se proverava stručna osposobljenost propisuje Direktorat.

Vazduhoplovno osoblje čiji poslovi posredno utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja

Član 174.

Vazduhoplovno osoblje čiji poslovi posredno utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja čine tehničko osoblje pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi, vatrogasno-spasilačko osoblje, osoblje koje pruža usluge zemaljskog opsluživanja, osoblje koje kontroliše ispravnost površina za kretanje vazduhoplova, aerodromski dispečeri i osoblje koje obavlja pregled obezbeđivanja na aerodromu.

Potvrda o obučenosti

Član 175.

Vazduhoplovnom osoblju čiji poslovi posredno utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja izdaje se odgovarajuća potvrda o obučenosti u koju se upisuju ovlašćenja imaoca potvrde.

Potvrdu o obučenosti izdaje centar za obuku vazduhoplovnog osoblja koji je sproveo obuku, na određeno ili neodređeno vreme, zavisno od vrste vazduhoplovnog osoblja.

Bliže razvrstavanje osoblja čiji poslovi posredno utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja i uslove pod kojima se izdaje, menja, suspenduje ili stavlja van snage potvrda o obučenosti i obrazac potvrde o obučenosti propisuje Direktorat.

Autorizacija

Član 176.

Autorizacija je posebna isprava kojom se jedno lice ovlašćuje da u ime Direktorata preduzme neku radnju ili obavlja određene poslove, izuzev odlučivanja u okviru poverenih poslova državne uprave, a izdaje se pod uslovima koje propiše Direktorat.

Autorizaciju izdaje Direktorat, na određeno vreme.

Podzakonski propis

Član 177.

Direktorat propisuje uslove pod kojima se izdaje dozvola i upisuje ovlašćenje u dozvolu, vreme na koje se izdaju dozvola i autorizacija, vreme na koje važe ovlašćenja koja su upisana u dozvolu, uslove pod kojima se menjaju, suspenduju ili stavljaju van snage dozvola i autorizacija, uslove pod kojima se suspenduju ili stavljaju van snage ovlašćenja koja su upisana u dozvolu i obrasce dozvole i autorizacije.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje dozvole i autorizacije, za upis ovlašćenja u dozvolu i produženje važenja dozvole, autorizacije ili ovlašćenja koje je sadržano u dozvoli, kao i po zahtevu za izmenu autorizacije plaća se naknada Direktoratu.

Upisnik i evidencije vazduhoplovnog osoblja

Član 178.

U Republici Srbiji vode se Upisnik vazduhoplovnog osoblja i evidencije vazduhoplovnog osoblja.

Upisnik vazduhoplovnog osoblja sadrži podatke o vazduhoplovnom osoblju koje neposredno utiče na bezbednost vazdušnog saobraćaja, a evidencija vazduhoplovnog osoblja sadrži podatke o ostalom vazduhoplovnom osoblju.

Upisnik vazduhoplovnog osoblja vodi Direktorat, a evidencije vazduhoplovnog osoblja vode centri za obuku.

Sadržinu i način vođenja upisnika i evidencija propisuje Direktorat.

Upisnik vojnog vazduhoplovnog osoblja vodi ministarstvo nadležno za poslove odbrane, koje propisuje i sadržinu i način vođenja upisnika.

Centri za obuku vazduhoplovnog osoblja

Član 179.

Vazduhoplovno osoblje obučava se u centrima za obuku vazduhoplovnog osoblja.

Svojstvo centra za obuku vazduhoplovnog osoblja stiče domaća organizacija koja ima potvrdu o pravu na obučavanje vazduhoplovnog osoblja koju izdaje Direktorat, na određeno vreme.

Uslove pod kojima se izdaje, menja, suspenduje i stavlja van snage potvrda o pravu na obučavanje vazduhoplovnog osoblja, vreme na koje se potvrda izdaje i obrazac potvrde propisuje Direktorat.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje, produženje važenja ili izmenu potvrde o pravu na obučavanje vazduhoplovnog osoblja plaća se naknada Direktoratu.

Nastavni programi centara za obuku vazduhoplovnog osoblja

Član 180.

Vazduhoplovno osoblje obučava se u centrima za obuku, prema nastavnim programima koji su usklađeni s međunarodnim standardima i preporučenom praksom i koje odobrava Direktorat.

Ako obuka vazduhoplovnog osoblja zahteva korišćenje odgovarajućeg uređaja za simuliranje leta, za korišćenje uređaja mora da se pribavi dozvola Direktorata.

Evidencija centara za obuku vazduhoplovnog osoblja

Član 181.

Evidenciju centara za obuku vazduhoplovnog osoblja vodi Direktorat.

Sadržinu i način vođenja evidencije propisuje Direktorat.

Priznavanje obuke i zvanja stečenih u vojnoj službi

Član 182.

Obuka, zvanja i drugi uslovi koje je vojno vazduhoplovno osoblje ostvarilo za vreme obavljanja vojne službe priznaju se kod polaganja ispita za izdavanje dozvole i potvrde o obučenosti, pod uslovima koje propiše Direktorat.

3. Priznavanje obuke, dozvola i ovlašćenja stečenih u stranoj državi

Član 183.

Direktorat može da prizna obuku koja je sprovedena u stranoj državi, ako ona odgovara obuci koja se sprovodi u Republici Srbiji.

Obuka koja je sprovedena u stranoj državi, a koja ne postoji u Republici Srbiji, priznaje se ako je obuka sprovedena prema međunarodnim standardima.

Direktorat može da prizna dozvolu i ovlašćenje koji su izdati u stranoj državi ako oni ispunjavaju uslove koji su propisani za izdavanje dozvole i ovlašćenja u Republici Srbiji.

Za postupanje po zahtevu za priznavanje obuke sprovedene u stranoj državi i stranih dozvola i ovlašćenja plaća se naknada Direktoratu.

4. Suspenzija korišćenja dozvole

Uslovi za suspenziju korišćenja dozvole

Član 184.

Ako se inspekcijским nadzorom utvrdi da imalac dozvole odstupa od propisanih pravila ili procedura ili da neposredno ugrožava bezbednost vazdušnog saobraćaja, vazduhoplovni inspektor dužan je da na licu mesta donese pismeno rešenje kojim imaocu dozvole zabranjuje rad i da u narednih 72 sata dostavi Direktoratu obrazloženi pismeni predlog da se imaocu dozvole potpuno ili delimično suspenduje korišćenje dozvole.

Direktorat je dužan da o predlogu odluči u roku od pet dana od kada je primio predlog, inače se smatra da je zabrana rada prestala.

Sadržina i trajanje rešenja o suspenziji korišćenja dozvole

Član 185.

Rešenjem o potpunoj suspenziji korišćenja dozvole zabranjuje se imaocu dozvole da koristi sva ovlašćenja koja su sadržana u dozvoli, a rešenjem o delimičnoj suspenziji korišćenja dozvole – da koristi samo određena ovlašćenja koja su sadržana u dozvoli.

Potpuna ili delimična suspenzija korišćenja dozvole traje najduže šest meseci, počev od dana kada je uručeno pismeno rešenje kojim je imaocu dozvole zabranjen rad.

Na rešenje o suspenziji korišćenja dozvole žalba nije dozvoljena.

Nalozi u rešenju o suspenziji korišćenja dozvole. Stavljanje van snage dozvole ili ovlašćenja

Član 186.

Imaocu dozvole može rešenjem o suspenziji dozvole biti naloženo da ispuni odgovarajuće obaveze (da se dodatno obuči u centru za obuku vazduhoplovnog osoblja i da položi odgovarajući teorijski ili praktični deo ispita koji se inače polaže radi izdavanja dozvole, da vanredno proveri zdravstvenu sposobnost i sl).

Potpuna ili delimična suspenzija korišćenja dozvole ukida se ako imalac dozvole, pre isteka suspenzije, ispuni obaveze koje su mu naložene rešenjem o suspenziji.

Direktorat stavlja van snage dozvolu ili pojedina ovlašćenja koja su sadržana u dozvoli ako imalac dozvole, do isteka suspenzije, ne ispuni obaveze koje su mu naložene rešenjem o suspenziji.

5. Obaveza vazduhoplovnog osoblja da nosi potrebne isprave

Član 187.

Dok je na dužnosti, vazduhoplovno osoblje obavezno je da pri sebi ima dozvolu ili potvrdu o obučenosti, a letачko osoblje, kontrolori letenja i kabinsko osoblje i lekarsko uverenje.

Lice koje je na praktičnoj obuci dužno je da pri sebi ima ispravu kojom dokazuje da pohađa praktični deo obuke.

6. Zdravstvena sposobnost letačkog osoblja, kontrolora letenja i kabinskog osoblja

Dokazivanje zdravstvene sposobnosti

Član 188.

Letačko osoblje, kontrolori letenja, studenti kontrolori letenja i pomoćno letačko osoblje (kabinsko osoblje) mogu da obavljaju poslove na koje su ovlašćeni samo ako zdravstvenu sposobnost dokažu lekarskim uverenjem odgovarajuće klase.

Uslove pod kojima se ispituje zdravstvena sposobnost, postupak po kome se ona ispituje, vreme na koje se ona ispituje i klase i obrasce lekarskog uverenja propisuje Direktorat.

Ispitivanje zdravstvene sposobnosti i izdavanje lekarskih uverenja

Član 189.

Prvi lekarski pregled za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti vrši vazduhoplovno medicinski centar ovlašćen od strane Direktorata.

Prvo lekarsko uverenje uvek izdaje Direktorat.

Svako sledeće lekarsko uverenje mogu izdavati lekari koji imaju potvrdu o pravu na ispitivanje zdravstvene sposobnosti koju izdaje Direktorat, na određeno vreme.

Kada izda potvrdu o pravu ispitivanja zdravstvene sposobnosti zdravstvenoj ustanovi, Direktorat izdaje potvrde i jednom broju lekara koji rade u njoj, a koje sam odabere.

Za ispitivanje zdravstvene sposobnosti i izdavanje lekarskog uverenja plaća se naknada zdravstvenoj ustanovi.

Evidencija zdravstvenih ustanova i lekara

Član 190.

Evidenciju zdravstvenih ustanova i lekara koji imaju potvrdu o pravu na ispitivanje zdravstvene sposobnosti vodi Direktorat.

Direktorat propisuje sadržinu i način vođenja evidencije zdravstvenih ustanova i lekara.

Podzakonski propis

Član 191.

Uslove pod kojima se izdaje, menja, suspenduje ili stavlja van snage potvrda o pravu na ispitivanje zdravstvene sposobnosti, vreme na koje se potvrda izdaje i obrazac potvrde propisuje Direktorat.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje, produženje važenja ili izmenu potvrde o pravu na ispitivanje zdravstvene sposobnosti plaća se naknada Direktoratu.

Dodatno razmatranje zdravstvene sposobnosti

Član 192.

Lice koje nije zadovoljno izdatim lekarskim uverenjem, može da izjavi žalbu lekarskoj komisiji koju obrazuje direktor Direktorata, s liste stručnjaka–lekara koji

imaju potvrdu o pravu na ispitivanje zdravstvene sposobnosti, a u radu komisije ne mogu učestvovati lekari koji su izdali to uverenje.

Žalba može da se izjavi u roku od 15 dana od kada lice primi akt o zdravstvenoj sposobnosti.

7. Provera psihofizičkog stanja vazduhoplovnog osoblja

Član 193.

Prilikom obavljanja svojih poslova vazduhoplovno osoblje ne sme da bude pod uticajem alkohola ili psihoaktivnih supstanci niti u psihofizičkom stanju koje ga onemogućava da pravilno obavlja svoje poslove.

Psihofizičko stanje vazduhoplovnog osoblja proverava lice koje ovlasti poslodavac vazduhoplovnog osoblja, pre nego što vazduhoplovno osoblje počne da obavlja poslove, kao i tokom obavljanja poslova, na način koji ne ometa njihov rad.

8. Posada vazduhoplova

Sastav i broj članova posade vazduhoplova

Član 194.

Posadu vazduhoplova čine lica koja obavljaju pojedine stručne poslove u vezi s letom vazduhoplova i sastoji se od letačkog i pomoćnog letačkog osoblja (kabinskog osoblja).

Broj članova i sastav posade vazduhoplova utvrđen je potvrdom o tipu vazduhoplova, priručnikom za upravljanje vazduhoplovom, operativnim priručnikom korisnika vazduhoplova i propisom Direktorata.

Prava i obaveze posade vazduhoplova određeni su operativnim priručnikom korisnika vazduhoplova.

Pilot vazduhoplova

Član 195.

Pilot vazduhoplova je član posade vazduhoplova koji upravlja vazduhoplovom ili učestvuje u upravljanju vazduhoplovom.

Pilot koji je u višečlanoj posadi vazduhoplova ovlašćen da upravlja vazduhoplovom može odrediti da vazduhoplovom upravlja drugi pilot koji je na to ovlašćen, ako je član posade.

Starosna granica za obavljanje poslova pilota u komercijalnoj delatnosti

Član 196.

Lice koje je navršilo 65 godina života ne sme da bude pilot vazduhoplova koji je namenjen za obavljanje komercijalne delatnosti.

Pilot koji je stariji od 60 godina života sme da bude pilot vazduhoplova koji je namenjen za obavljanje komercijalne delatnosti ako je jedini pilot stariji od 60 godina života u višečlanoj posadi.

U višečlanoj posadi vazduhoplova koji je namenjen za obavljanje komercijalne delatnosti može biti samo jedan pilot koji je stariji od 60 godina života.

Vođa vazduhoplova

Član 197.

Vođa vazduhoplova je pilot koji, po pravilu, upravlja vazduhoplovom i odgovara za let u celini.

Odgovornost vođe vazduhoplova počinje kad se preuzmu dokumenta o utovarenom prtljagu, pošti ili robi ili kad se jedno ili više lica ukrca u vazduhoplov s namerom da leti, a okončava se kad se sva lica iskrcaju, a dokumenta o prtljagu, pošti ili robi predaju službama na aerodromu odredišta.

Vođu vazduhoplova određuje korisnik vazduhoplova za svaki let ili deo leta.

Vođa vazduhoplova može ovlastiti člana posade vazduhoplova da ga menja dok se on ne nalazi u vazduhoplovu koji je na zemlji.

Vođa vazduhoplova predstavlja korisnika vazduhoplova.

Dužnosti vođe vazduhoplova, članova posade i drugih lica

Član 198.

Vođa vazduhoplova dužan je da pre leta proveri da li su vazduhoplov i posada spremni za let, da li se u vazduhoplovu nalaze sve potrebne isprave i knjige i da preduzme mere koje su određene operativnim priručnikom korisnika vazduhoplova.

Članovi posade vazduhoplova i druga lica dužni su da se povinuju naređenjima vođe vazduhoplova.

Ako je ugrožena bezbednost leta vazduhoplova, vođa vazduhoplova može uskratiti ukrcavanje članu posade ili drugom licu, zabraniti utovar prtljaga, pošte ili robe, zahtevati iskrcavanje ili istovar.

Ako je ugrožena bezbednost leta ili obezbeđivanje vazduhoplova, vođa vazduhoplova ovlašćen je da preduzme sve mere koje su potrebne da bi se održala bezbednost leta i obezbeđivanje vazduhoplova.

Radno vreme članova posade u komercijalnim delatnostima i kontrolora letenja

Član 199.

Radno vreme članova posade u redovnom avio-prevozu i drugim komercijalnim delatnostima, dužina vremena leta, vreme na koje se član posade oslobađa svih dužnosti i dežurstava, odmora članova posade u redovnom avio-prevozu i drugim komercijalnim delatnostima i plaćeno odsustvo letačkog osoblja radi održavanja psihofizičke kondicije bliže propisuje ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Propisom ministra nadležnog za poslove saobraćaja određuje se i radno vreme kontrolora letenja na operativnom radnom mestu i pravo kontrolora letenja na plaćeno odsustvo radi održavanja psihofizičke kondicije.

Glava deveta

ZAŠTITA OD BUKE I EMISIJE IZDUVNIH GASOVA

Zaštita životne sredine

Član 200.

Vazduhoplovni subjekti obavezni su da preduzimaju mere zaštite životne sredine od buke vazduhoplova i ostalih eksternih faktora koji utiču na buku, a posledica su obavljanja delatnosti i pružanja usluga u vazduhoplovstvu.

Ministar nadležan za poslove saobraćaja, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zaštite životne sredine propisuje postupke za smanjivanje buke pri poletanju i sletanju vazduhoplova, u skladu sa međunarodnim standardima.

Dužnost operatera aerodroma

Član 201.

Operater aerodroma dužan je da obezbedi da se pri korišćenju aerodroma primenjuju mere zaštite životne sredine, prema ovom zakonu i propisima kojima se uređuje zaštita životne sredine.

Dopušteni nivoi buke i emisije izduvnih gasova na aerodromima

Član 202.

Emitovanje buke i emitovanje izduvnih gasova na aerodromima i u njihovoj okolini ne mogu biti iznad propisanih graničnih vrednosti.

Ministar nadležan za poslove saobraćaja uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zaštite životne sredine propisuje dopuštene nivoe emisije buke na aerodromima, dopuštene nivoe emisije izduvnih gasova na aerodromima, način praćenja emisije i operativna ograničenja na pojedinim tačkama aerodroma, kao i mere za smanjenje emisije izduvnih gasova.

Korisnici vazduhoplova plaćaju naknadu za zaštitu životne sredine od buke i emisije izduvnih gasova vazduhoplova.

Sredstva ostvarena od naknade iz stava 3. ovog člana u visini od 60% prihod su operatera aerodroma, a u visini od 40% prihod su budžeta Republike Srbije i koriste se namenski preko Fonda za zaštitu životne sredine.

Operater aerodroma namenski koristi sredstva od naknade za sprovođenje odgovarajućih mera zaštite, za smanjenje štetnih efekata buke i emisije izduvnih gasova, otklanjanje štetnih posledica propisanih ovim zakonom i propisima kojima se uređuje zaštita životne sredine.

Fond za zaštitu životne sredine namenski koristi sredstva od naknade za izradu strateških karata buke i akcionih planova zaštite od buke vazdušnog saobraćaja u životnoj sredini.

Ministar nadležan za poslove saobraćaja, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zaštite životne sredine propisuje visinu naknade za zaštitu životne sredine od buke i emisije izduvnih gasova vazduhoplova.

Merenje buke i područje zaštite od buke

Član 203.

Operateri opšteg aerodroma i aerodroma koji se koristi za javni avio-prevoz na kojima je tokom prethodne godine obavljeno više od 50.000 poletanja i sletanja vazduhoplova i operater mešovitog aerodroma, na kome lete vojni i mlazni vazduhoplovi dužan je da obezbedi stalno merenje buke koja se na aerodromu i njegovoj okolini stvara pri poletanju i sletanju vazduhoplova.

Rezultati merenja buke koriste se za izradu strateških karata buke i akcionih planova za zaštitu životne sredine od buke i vibracija vazdušnog saobraćaja u životnoj sredini i za određivanje područja zaštite od buke u kojima buka od vazduhoplova prelazi dopušteni nivo.

Ministar nadležan za poslove saobraćaja, uz saglasnost ministra nadležnog za poslove zaštite životne sredine propisuje postupak merenja buke na aerodromima.

Glava deseta

UDES I OZBILJNE NEZGODE VAZDUHOPLOVA

Pojam udesa i ozbiljne nezgode

Član 204.

Udes vazduhoplova je događaj koji je povezan s korišćenjem vazduhoplova i koji se desio od ukrcavanja lica do iskrcavanja lica iz vazduhoplova, pri čemu je nastala bilo koja od sledećih posledica:

1) smrt ili teška telesna povreda lica usled boravka u vazduhoplovu, direktnog kontakta s delom vazduhoplova, uključujući i delove koji su se odvojili od vazduhoplova, ili usled direktne izloženosti izduvnom mlazu mlaznog motora, izuzev kada su smrt ili teška telesna povreda nastupili kao posledica prirodnih uzroka, samopovređivanja, kada su ih prouzrokovala druga lica ili kada su zadesili „slepe putnike” koji su se skrivali izvan delova koji su na raspolaganju putnicima i posadi;

2) oštećenje vazduhoplova, otkaz njegove strukture koji negativno deluje na jačinu strukture ili karakteristike leta vazduhoplova ili zahteva veću popravku ili zamenu oštećene komponente, izuzev otkaza ili oštećenja motora (kada je oštećenje ograničeno na motor, kapotaže ili agregate) ili oštećenja elisa, krajeva krila, antena, guma, kočnica, oplata, malih udubljenja ili proboja u oplati vazduhoplova;

3) vazduhoplov je nestao ili mu nije moguće prići.

Ozbiljna nezgoda je događaj koji obuhvata okolnosti koje ukazuju da je skoro došlo do udesa, a koja je imala za posledicu oštećenje delova vazduhoplova ili pogonske grupe, lakšu telesnu povredu lica u vazduhoplovu ili van njega ili manje oštećenje imovine trećeg lica.

Istraživanje i analiza udesa i ozbiljne nezgode vazduhoplova

Član 205.

Svaki udes i ozbiljna nezgoda vazduhoplova svestrano moraju da se istraže i analiziraju da bi se utvrdile činjenice pod kojima su se desili, ako je moguće otkrili njihovi uzroci i potom preduzele mere kojima se sprečavaju novi udesi i nove ozbiljne nezgode.

Istraživanje i otkrivanje uzroka udesa i ozbiljnih nezgoda vazduhoplova nema za cilj utvrđivanje krivične, privrednoprestupne, prekršajne, disciplinske, građanskopravne ili neke druge odgovornosti za udes i ozbiljnu nezgodu.

Komisija za istraživanje uzroka udesa i ozbiljnih nezgoda vazduhoplova

Član 206.

Za istraživanje svakog udesa i svake ozbiljne nezgode vazduhoplova Direktorat obrazuje Komisiju za istraživanje uzroka udesa i ozbiljnih nezgoda vazduhoplova (u daljem tekstu: Komisija).

Tehničku podršku Komisiji pruža nadležna služba Direktorata civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije.

Samostalnost i nezavisnost Komisije

Član 207.

Komisija je samostalna u radu i funkcionalno nezavisna od bilo koga čiji interesi mogu biti suprotni zadacima i ovlašćenjima Komisije.

Niko ne sme da ograniči sadržinu i obim istraživanja, da utiče na sadržinu ili obim prethodnog, privremenog ili završnog izveštaja o istraživanju udesa ili ozbiljne nezgode vazduhoplova ili na sadržinu i obim bezbednosnih preporuka Komisije.

Predsednik i članovi Komisije

Član 208.

Predsednik i članovi Komisije imenuju se sa liste stručnjaka koju, za svaku kalendarsku godinu, sačinjava direktor Direktorata iz reda pilota, vazduhoplovnih inženjera, kontrolora letenja, meteorologa, lekara, pravnika i drugih lica iz vazduhoplovstva, vodeći računa o njihovim stručnim, moralnim i psihofizičkim sposobnostima za istraživanje udesa i ozbiljnih nezgoda i o njihovom iskustvu u istraživanju udesa i ozbiljnih nezgoda.

Broj članova i sastav Komisije zavise od težine, vrste i obima udesa ili ozbiljne nezgode vazduhoplova.

Odgovornost predsednika Komisije

Član 209.

Predsednik Komisije odgovoran je za organizaciju i sprovođenje istraživanja udesa i ozbiljnih nezgoda vazduhoplova i za nadzor nad njima.

Udes i ozbiljna nezgoda stranog vazduhoplova

Član 210.

Ako strani vazduhoplov pretrpi udes ili ozbiljnu nezgodu u Republici Srbiji, predsednik Komisije o tome obaveštava nadležni organ države u kojoj je vazduhoplov registrovan, države korisnika vazduhoplova, države proizvođača vazduhoplova, države projektovanja vazduhoplova i nadležne organe država čiji su se državljani nalazili u vazduhoplovu.

Ovlašćeni predstavnici nadležnih organa država koji se obaveštavaju o udesu ili ozbiljnoj nezgodi mogu da učestvuju u radu Komisije.

Odnos sa istražnim organima

Član 211.

Istražni organi ne smeju da ometaju Komisiju da istražuje udes i ozbiljnu nezgodu.

Komisija je dužna da istražnom organu, na njegov zahtev, pruži svu potrebnu tehničku pomoć.

Ovlašćenja u istraživanju udesa i ozbiljne nezgode

Član 212.

Dok istražuju udes i ozbiljnu nezgodu, predsednik i članovi Komisije ovlašćeni su da:

- 1) slobodno pristupe mestu udesa i ozbiljne nezgode i vazduhoplovu, njegovoj sadržini ili olupini;
- 2) bez odlaganja obezbede dokazni materijal i kontrolisano uklone ostatke ili delove vazduhoplova, radi obavljanja potrebnih ispitivanja i analiza;
- 3) neposredno pristupe uređajima za snimanje leta i da koriste njihovu sadržinu, kao i sadržinu drugih snimljenih materijala;
- 4) obave neposredan uvid u rezultate pregleda tela žrtava ili rezultate ispitivanja uzoraka uzetih s tela žrtava;

5) obave neposredan uvid u rezultate lekarskog pregleda lica koja su učestvovala u operacijama vazduhoplova ili u rezultate ispitivanja uzoraka uzetih od njih;

6) uzmu izjave od svedoka udesa ili ozbiljne nezgode;

7) slobodno pristupe relevantnim dokumentima i informacijama koje poseduju vlasnik, korisnik, proizvođač vazduhoplova i Direktorat.

Obezbeđivanje mesta udesa ili ozbiljne nezgode

Član 213.

Vazduhoplov koji je pretrpeo udes ili ozbiljnu nezgodu ili njegovi delovi ne smeju da se uklone s mesta udesa pre no što se obezbedi očuvanje tragova udesa ili ozbiljne nezgode i pribavi saglasnost predsednika Komisije i, ako postoji osnovana sumnja da je učinjeno krivično delo – istražnog organa.

Pomeranje vazduhoplova koji je pretrpeo udes ili ozbiljnu nezgodu dozvoljeno je samo ako je to neophodno radi spasavanja lica, prtljaga i robe, otklanjanja opasnosti od požara ili drugih opasnosti ili ako vazduhoplov ometa bezbedno odvijanje vazdušnog saobraćaja.

Korisnik vazduhoplova dužan je da po okončanju istraživanja udesa ili ozbiljne nezgode ukloni oštećeni ili uništeni vazduhoplov i njegove delove.

Završni izveštaj o udesu ili ozbiljnoj nezgodi

Član 214.

Komisija je dužna da istraži udes ili ozbiljnu nezgodu, da se postara da otkrije uzrok udesa ili ozbiljne nezgode, da otkrije njihove posledice i da utvrdi sve činjenice koje su u vezi s udesom ili ozbiljnom nezgodom.

Komisija je dužna da o rezultatima svog istraživanja sačini završni izveštaj, da ga dostavi Vladi i da, ako je potrebno, u izveštaju predloži mere kojima se sprečavaju novi udesi ili ozbiljne nezgode i da o merama obavesti Direktorat.

Komisija je dužna da o predloženim merama obavesti lica, organizacije i organe koji su obuhvaćeni merama, a oni su dužni da predložene mere razmotre i da o tome šta su preduzeli obaveste Komisiju i Direktorat.

Završni izveštaj Komisije mora biti dostupan javnosti, ali ne i identitet lica koja su učestvovala u udesu ili ozbiljnoj nezgodi.

Mešovita civilno-vojna komisija

Član 215.

Ako su u udesu ili ozbiljnoj nezgodi učestvovali civilni i domaći ili strani vojni vazduhoplov, udes ili ozbiljnu nezgodu istražuje mešovita civilno-vojna komisija.

Polovinu članova u mešovitu civilno-vojnu komisiju imenuje ministar nadležan za poslove saobraćaja, a drugu polovinu članova imenuje ministar nadležan za poslove odbrane.

Mešovitoj civilno-vojnoj komisiji predsedava predsednik Komisije.

Posebna komisija

Član 216.

Udes ili ozbiljnu nezgodu u kojoj su učestvovali domaći ili strani vojni vazduhoplovi istražuje posebna komisija.

Predsednika i članove posebne komisije imenuje ministar nadležan za poslove odbrane.

Podzakonski propisi

Član 217.

Uslove pod kojima se imenuje Komisija, način njenog rada i način istraživanja udesa i ozbiljnih nezgoda bliže se uređuju propisom Vlade, na predlog ministra nadležnog za poslove saobraćaja.

Uslove pod kojima se imenuje mešovita civilno-vojna komisija, način njenog rada i način istraživanja udesa i ozbiljnih nezgoda bliže se uređuju propisom Vlade, na predlog ministra nadležnog za poslove saobraćaja uz saglasnost ministra za poslove odbrane.

Imenovanje posebne komisije i način njenog rada bliže se uređuju propisom ministra nadležnog za poslove odbrane.

Glava jedanaesta

OLAKŠICE

Nacionalni program za olakšice u vazdušnom saobraćaju

Član 218.

Nacionalni program za olakšice u vazdušnom saobraćaju čini skup mera, aktivnosti i tehnoloških postupaka kojima se olakšava obavljanje međunarodnog javnog avio-prevoza i ubrzavaju protok putnika, prtljaga, pošte i robe.

Nacionalnim programom za olakšice u vazdušnom saobraćaju utvrđuju se državni organi, organizacije, pravna lica, operateri aerodroma, avio-prevozioci i drugi subjekti koji sprovode program i određuju njihove obaveze i odgovornosti u sprovođenju programa.

Nacionalni program za olakšice u vazdušnom saobraćaju donosi Vlada, na predlog ministra nadležnog za poslove saobraćaja.

Nacionalni komitet za olakšice u vazdušnom saobraćaju

Član 219.

Radi koordinacije sprovođenja Nacionalnog programa za olakšice u vazdušnom saobraćaju i davanja preporuka za unapređenje mera predviđenih programom, Vlada osniva Nacionalni komitet za olakšice u vazdušnom saobraćaju, kao povremeno radno telo Vlade.

Za članove Nacionalnog komiteta za olakšice u vazdušnom saobraćaju Vlada imenuje predstavnike ministarstava nadležnih za poslove saobraćaja, spoljnih poslova, unutrašnjih poslova, finansija, carine, poljoprivrede, turizma, zdravlja i zaštite životne sredine, predstavnike Direktorata i predstavnike operatera aerodroma i avio-prevozilaca.

Rad Nacionalnog komiteta za olakšice u vazdušnom saobraćaju bliže se uređuje propisom Vlade, na predlog ministra nadležnog za poslove saobraćaja.

Glava dvanaesta

OBEZBEĐIVANJE U VAZDUHOPLOVSTVU

Pojam obezbeđivanja u vazduhoplovstvu i radnje nezakonitog ometanja

Član 220.

Obezbeđivanje u vazduhoplovstvu je skup mera i ljudskih i materijalnih potencijala kojima se vazduhoplovstvo obezbeđuje od radnji nezakonitog ometanja.

Kao radnje nezakonitog ometanja naročito se smatraju: nasilje protiv lica u vazduhoplovu u letu, ako ono može da ugrozi bezbednost vazduhoplova; uništenje vazduhoplova koji se koristi u vazdušnom saobraćaju ili takvo nanošenje štete vazduhoplovu koje bi moglo da vazduhoplov učini nesposobnim za let ili da ugrozi bezbednost leta; postavljanje naprave ili materije na vazduhoplov u upotrebi, kojima vazduhoplov može biti uništen ili kojima bi mogla da se prouzrokuje šteta koja bi vazduhoplov učinila nesposobnim za let ili ugrozila bezbednost leta; uništenje ili oštećenje tehničkih sistema vazdušnog saobraćaja ili ometanje njihovog rada, ako to može da ugrozi bezbednost vazduhoplova u letu; davanje lažnih obaveštenja kojima se ugrožava bezbednost vazduhoplova u letu; nezakonita i namerna upotreba bilo koje naprave, materije ili oružja za izvršenje dela nasilja protiv lica na aerodromu koje ima ili može da ima za posledicu tešku telesnu povredu ili smrt lica ili koje za posledicu može da ima uništenje ili teško oštećenje objekata, opreme ili sredstava na aerodromu ili vazduhoplova van upotrebe koji se na njemu nalazi, ako se time ugrožava ili može da se ugrozi bezbednost na aerodromu.

Nacionalni program za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu

Član 221.

U cilju primene standarda u oblasti obezbeđivanja u vazduhoplovstvu, Vlada, na predlog ministra nadležnog za poslove saobraćaja, donosi Nacionalni program za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu.

Nacionalnim programom za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu određuju se mere i postupci kojima se omogućava obezbeđivanje u vazduhoplovstvu, naročito sprečavanje različitih oblika radnji nezakonitog ometanja, obaveze državnih organa i drugih subjekata koje se odnose na sprovođenje mera obezbeđivanja, delovanje u vanrednim situacijama, određivanje obezbeđivano-restriktivnih zona na aerodromima i uslovi za ulazak u njih i kretanje u njima, kontrola načina na koji se preduzimaju mere obezbeđivanja, kontrola efikasnosti mera obezbeđivanja, obuka za sprovođenje obezbeđivanja i uslovi koje moraju da ispune sva lica koja obavljaju pregled obezbeđivanja.

Na osnovu Nacionalnog programa za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu Direktorat donosi Program za kontrolu kvaliteta mera obezbeđivanja u vazduhoplovstvu i Program obuke u oblasti obezbeđivanja u vazduhoplovstvu.

Nacionalni program za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu, Program za kontrolu kvaliteta mera obezbeđivanja u vazduhoplovstvu i Program obuke u oblasti obezbeđivanja u vazduhoplovstvu sprovodi Direktorat.

Nacionalni komitet za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu

Član 222.

Radi usklađivanja delovanja organa i organizacija koje sprovode mere obezbeđivanja u vazduhoplovstvu i davanja preporuka kako da se one poboljšavaju,

Vlada obrazuje Nacionalni komitet za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu, kao povremeno radno telo Vlade.

Sastav i način rada Nacionalnog komiteta za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu propisuje Vlada, na predlog ministra nadležnog za poslove saobraćaja.

Aerodromski komitet za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu

Član 223.

Operater aerodroma koji se koristi za javni avio-prevoz i operater opšteg aerodroma dužan je da na aerodromu obrazuje Aerodromski komitet za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu, da bi sprovodio i koordinirao mere obezbeđivanja na koje je ovlašćen Nacionalnim programom za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu i programom za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu koji sačinu operater aerodroma.

Za članove Aerodromskog komiteta za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu imenuju se predstavnici svih subjekata koji su uključeni u sprovođenje mera obezbeđivanja na aerodromu.

Programi za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu

Član 224.

Operater aerodroma, pružaoci usluga zemaljskog opsluživanja, domaći i strani avio-prevoznici, pružaoci usluga u vazdušnoj plovidbi, kao i drugi subjekti određeni Nacionalnim programom za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu, dužni su, u skladu sa tim programom, da sačine i primenjuju sopstvene programe za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu.

Program za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu primenjuje se kad ga odobri Direktoratu.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje odobrenja na program za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu i za njegove izmene ili dopune plaća se naknada Direktoratu.

Obezbeđivano-restriktivna zona aerodroma

Član 225.

Operater aerodroma koji se koristi za javni avio-prevoz i operater opšteg aerodroma dužni su da odrede obezbeđivano-restriktivnu zonu, službene prolaze i prolaze za putnike i da za to pribave prethodnu saglasnost Direktorata.

Obezbeđivano-restriktivna zona aerodroma je kontrolisana zona aerodroma u koju je, radi obezbeđivanja u vazduhoplovstvu, ograničen pristup lica, vozila i opreme.

Pregled obezbeđivanja

Član 226.

Na aerodromima koji se koriste za javni avio-prevoz i na opštim aerodromima obavezno se obavlja pregled obezbeđivanja putnika, ručnog prtljaga, predatog prtljaga, robe i pošte i kontroliše pristup lica i vozila u obezbeđivano-restriktivnu zonu (u daljem tekstu: pregled obezbeđivanja).

Pregled obezbeđivanja obavlja operater aerodroma ili pravno lice koje sa operaterom aerodroma zaključi ugovor o obavljanju pregleda obezbeđivanja, uz neposredan nadzor ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove.

Za obavljanje pregleda obezbeđivanja potrebna je dozvola koju izdaje Direktoratu, na određeno vreme.

Podzakonski propis

Član 227.

Mere obezbeđivanja u vazduhoplovstvu, način na koji se obavlja pregled obezbeđivanja, uslove pod kojima se izdaje, menja, suspenduje ili stavlja van snage dozvola za obavljanje pregleda obezbeđivanja, vreme na koje se dozvola izdaje i obrazac dozvole bliže se određuju propisom Direktorata.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje, produženje važenja ili izmenu dozvole za obavljanje pregleda obezbeđivanja plaća se naknada Direktoratu.

Obaveze operatera aerodroma koji se koristi za javni avio-prevoz i operatera opšteg aerodroma

Član 228.

Operater aerodroma koji se koristi za javni avio-prevoz i operater opšteg aerodroma dužni su da obezbede prostor za pregled vazduhoplova koji je predmet nezakonitog ometanja; uslove za kontrolu i sprečavanje neovlašćenog pristupa u obezbeđivano-restriktivnu zonu aerodroma; odgovarajuće prostorije za sprovođenje pregleda obezbeđivanja i tehničku opremu za obavljanje pregleda obezbeđivanja.

Pregled obezbeđivanja objekata, instalacija, uređaja i opreme na aerodromu obavlja aerodromski operater, a pregled obezbeđivanja vazduhoplova - ministarstvo nadležno za unutrašnje poslove.

Naknada za obezbeđivanje

Član 229.

Troškovi ostvarivanja materijalno tehničkih uslova za sprovođenje pregleda obezbeđivanja i troškovi sprovođenja pregleda obezbeđivanja nadoknađuju se iz naknade za obezbeđivanje koju putnici u vazdušnom saobraćaju u odlasku plaćaju operateru aerodroma.

Visinu naknade za obezbeđivanje određuje operater aerodroma, uz prethodnu saglasnost ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja.

Unošenje oružja i zabranjenih predmeta

Član 230.

U putničku kabinu vazduhoplova i u obezbeđivano-restriktivnu zonu ne smeju da se unose hladno ili vatreno oružje, municija, eksplozivne, zapaljive ili opasne materije, kao i sredstva i predmeti koji se nalaze na listi zabranjenih predmeta koju propiše Direktorat.

Nošenje i korišćenje oružja i municije dozvoljeno je samo izuzetno, pod uslovima koje propiše ministar nadležan za unutrašnje poslove.

Lice koje poseduje hladno ili vatreno oružje ili municiju dužno je da ih prijavi pri registraciji za let i preda ovlašćenom pripadniku ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove na aerodromu, s tim što mu se hladno ili vatreno oružje i municija vraćaju po iskrcavanju.

Način predaje i način vraćanja hladnog ili vatrene oružja i municije propisuje ministar nadležan za unutrašnje poslove.

Način postupanja sa eksplozivnim, zapaljivim ili opasnim materijama, kao i sredstvima i predmetima koji se nalaze na listi zabranjenih predmeta propisuje Direktorat.

Zabrana ulaska u obezbeđivano-restriktivnu zonu. Znak identifikacije

Član 231.

Licu koje odbije pregled obezbeđivanja ne dozvoljava se ulazak u obezbeđivano-restriktivnu zonu.

Lica i motorna vozila moraju, za ulazak u obezbeđivano-restriktivnu zonu i kretanje u njoj radi obavljanja poslova, da imaju odgovarajući znak identifikacije koji je određen Nacionalnim programom za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu.

Glava trinaesta

ORGAN I ORGANIZACIJA NADLEŽNI ZA VAZDUŠNI SAOBRAĆAJ

I. MINISTARSTVO NADLEŽNO ZA POSLOVE SAOBRAĆAJA

Član 232.

Ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja obavlja poslove državne uprave koji se odnose na oblikovanje i vođenje politike Vlade u oblasti vazdušnog saobraćaja, strategiju razvoja vazdušnog saobraćaja, uređenje sistema vazdušnog saobraćaja, inspekcijski nadzor u vazduhoplovstvu, nadzor nad radom Direktorata u vršenju poverenih javnih ovlašćenja i druge poslove koji su određeni ovim i drugim zakonom.

II. DIREKTORAT CIVILNOG VAZDUHOPLOVSTVA REPUBLIKE SRBIJE

Osnivanje i pravni položaj

Član 233.

Ovim zakonom osniva se Direktorat civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije, kao javna agencija nad kojom osnivačka prava vrši Vlada u ime Republike Srbije i koja, kao javno ovlašćenje, obavlja poslove državne uprave koji su joj ovim zakonom povereni.

Direktorat ima svojstvo pravnog lica sa pravima, obavezama i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i drugim propisima.

Direktorat za svoje obaveze odgovara svojom imovinom.

Sedište Direktorata je u Beogradu.

Poslovi Direktorata

Član 234.

Direktorat donosi propise i prvostepene upravne akte kad je na to ovlašćen ovim zakonom ili drugim propisom, izdaje javne isprave i vodi evidencije za koje je ovlašćen ovim zakonom ili drugim propisom, obavlja odit (proveru) nad vazduhoplovnim subjektima, učestvuje u radu međunarodnih vazduhoplovnih organizacija i institucija i njihovih radnih tela, saraduje s nadležnim organima drugih država i obavlja druge poslove određene ovim zakonom ili drugim propisom.

Direktoratu se poveravaju poslovi državne uprave za koje je ovlašćen ovim zakonom, a koji se odnose na donošenje propisa i prvostepenih upravnih akata, izdavanje javnih isprava i vođenje evidencija.

Direktorat je nacionalno nadzorno telo Republike Srbije u vazdušnoj plovitbi, prema propisima Evropske unije, i kao takav izdaje sertifikat o osposobljenosti za pružanje usluga u vazdušnoj plovitbi i proverava da li pružaoci usluga u vazdušnoj plovitbi i dalje ispunjavaju uslove za pružanje usluga.

Propisi Direktorata

Član 235.

Propisi koje donosi Direktorat moraju po prirodi i nazivu da odgovaraju propisima organa državne uprave.

Propisi Direktorata objavljuju se u „Službenom glasniku Republike Srbije”, bez plaćanja naknade za objavljivanje.

Propis Direktorata izuzetno može da uputi na međunarodne akte i propise, međunarodne standarde i preporučenu praksu koji se u tom slučaju neposredno primenjuju. U tom slučaju propis Direktorata obavezno sadrži informaciju na koji način su međunarodni akti i propisi, međunarodni standardi i preporučena praksa na koje on upućuje dostupni (putem Interneta ili na drugi pogodan način).

Protiv prvostepenih upravnih akata koje Direktorat donese u upravnom postupku može se izjaviti žalba ministru nadležnom za poslove saobraćaja.

Organi Direktorata

Član 236.

Organi Direktorata su upravni odbor i direktor.

Delokrug upravnog odbora

Član 237.

Upravni odbor :

- 1) usvaja godišnji program rada Direktorata;
- 2) usvaja finansijski plan i izveštaje koje Direktorat podnosi Vladi;
- 3) donosi propise;
- 4) donosi opšte akte za koje nije nadležan direktor;
- 5) usmerava rad direktora i izdaje mu uputstva za rad;
- 6) nadzire poslovanje Direktorata;
- 7) vrši druge poslove određene zakonom kojim se uređuju javne agencije.

Sastav upravnog odbora

Član 238.

Upravni odbor ima pet članova i čine ga ministar nadležan za poslove saobraćaja, ministar nadležan za unutrašnje poslove, ministar nadležan za poslove odbrane, ministar nadležan za poslove finansija i ministar nadležan za poslove zaštite životne sredine.

Ministar nadležan za poslove saobraćaja je predsednik upravnog odbora.

Članovi upravnog odbora imaju pravo na naknadu za svoj rad čiji neto iznos ne može biti viši od jednostruke ukupne prosečne zarade po zaposlenom bez poreza i doprinosa, koja je isplaćena u Republici Srbiji u oktobru mesecu u godini koja prethodi godini u kojoj se vrši isplata naknade, prema podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Direktor

Član 239.

Direktor zastupa i predstavlja Direktorat, rukovodi radom i poslovanjem Direktorata, donosi pojedinačne pravne akte Direktorata, donosi pravilnik o

unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Direktoratu, odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u Direktoratu, izdaje direktive kojima određuje način rada, postupanja i ponašanja zaposlenih u Direktoratu, priprema i sprovodi odluke upravnog odbora i obavlja druge poslove određene zakonom kojim se uređuju javne agencije i drugim propisima i opštim aktima.

Zamenik direktora

Član 240.

Direktor ima zamenika koji ga zamenjuje dok je odsutan ili sprečen da obavlja dužnost, koji se imenuje po istom postupku kao i direktor.

Finansiranje Direktorata

Član 241.

Direktorat obezbeđuje sredstva za obavljanje poslova iz svog delokruga iz:

- 1) naknada za koje je ovim zakonom propisano da se plaćaju Direktoratu;
- 2) dela naknada koje se plaćaju u skladu sa Multilateralnim sporazumom o rutnim naknadama ili drugim potvrđenim međunarodnim ugovorima i dela terminalnih naknada, utvrđenih godišnjom troškovnom bazom na ime izvršavanja regulatornih i nadzornih poslova;
- 3) naknade koju, za unapređenje vazdušnog saobraćaja, plaćaju svi putnici u javnom avio-prevozu u odlasku, posredstvom operatera aerodroma;
- 4) naknade koju, za unapređenje vazdušnog saobraćaja, plaćaju korisnici vazduhoplova po toni prevezene pošte i robe u avio-prevozu u odlasku, posredstvom operatera aerodroma;
- 5) ostalih izvora, u skladu sa zakonom.

Propis Direktorata o visini naknada za koje je ovim zakonom određeno da se plaćaju Direktoratu, visini naknade koju plaćaju svi putnici u javnom avio-prevozu u odlasku i visini naknade koju plaćaju korisnici vazduhoplova po toni prevezene pošte i robe u avio-prevozu u odlasku stupa na snagu po pribavljenoj saglasnosti Vlade.

Primena ostalih propisa na Direktorat

Član 242.

Na sve što ovim zakonom nije uređeno, u pogledu položaja Direktorata primenjuje se zakon kojim se uređuju javne agencije.

Na prava, obaveze i odgovornosti direktora Direktorata, zamenika direktora i zaposlenih u Direktoratu primenjuju se opšti propisi o radu.

Glava četrnaesta

ODIT (PROVERA) I INSPEKCIJSKI NADZOR

I. NADLEŽNOST I PRIMENA PROPISA

Član 243.

Odit (proveru) obavlja Direktorat, a inspekcijski nadzor ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.

Na sve što ovim zakonom nije uređeno, u pogledu odita (provere) i inspekcijskog nadzora primenjuje se zakon kojim se uređuje opšti upravni postupak, a na inspekcijski nadzor – i zakon kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

II. ODIT (PROVERA)

Objekat odita (provere), pojam i vrste odita (provere)

Član 244.

Oditu (u daljem tekstu: provera) podležu privredno društvo, drugo pravno lice i preduzetnik koji obavljaju delatnosti ili pružaju usluge u vazduhoplovstvu (u daljem tekstu: objekat provere).

Proverom se utvrđuje da li objekat provere ispunjava uslove za obavljanje delatnosti ili pružanje usluga u vazduhoplovstvu.

Osnovnom proverom ispituje se da li objekat provere ispunjava uslove za sticanje dozvole ili drugog pojedinačnog pravnog akta.

Periodična provera obavlja se dok dozvola ili drugi pojedinačni pravni akt važi.

Za sprovođenje provere na zahtev objekta provere, plaća se naknada Direktoratu.

Provera se obavlja kao povereni posao državne uprave.

Program periodične provere

Član 245.

Direktorat sastavlja program periodične provere za svaku godinu i o vremenu provere obaveštava odgovorno lice u objektu provere.

Direktorat obaveštava odgovorno lice u objektu provere i o predmetu, planu i načinu provere.

Proverivači

Član 246.

Proveru sprovode ovlašćena lica Direktorata (proverivači).

Proverivač ima pravo i dužnost da proverí objekte, opremu, uređaje, projekte, dokumentaciju i javne isprave objekta provere; da načini uvid u proces rada i kvalitet usluga koje pruža objekat provere i da uzme sve izjave koje su potrebne da bi utvrdio činjenično stanje.

Dok obavlja proveru, proverivač je dužan da nosi službenu legitimaciju kojom dokazuje svoje svojstvo.

Izveštaj proverivača, korektivne mere i postupanje direktora Direktorata

Član 247.

Proverivači izrađuju pismeni izveštaj o proverí koji sadrži činjenično stanje i utvrđene, opisane i dokumentovane nepravilnosti.

Pismeni izveštaj se dostavlja Direktoratu i objektu provere.

Zavisno od sadržine izveštaja, Direktorat može naložiti objektu provere da predloži korektivne mere za otklanjanje nepravilnosti i rokove za njihovo preduzimanje.

Direktorat je dužan da proceni korektivne mere koje je predložio objekat provere i da ih prihvati ako su pogodne za otklanjanje nepravilnosti, a objekat provere dužan je da primeni korektivne mere koje je prihvatio Direktorat.

Rok u kome objekat provere preduzima korektivne mere određuju sporazumno Direktorat i objekat provere.

Po okončanju rada proverivača, konačnu odluku o ishodu provere donosi direktor Direktorata.

Poveravanje pojedinih poslova unutar provere. Priznavanje stranog dokumenta

Član 248.

Direktorat može da fizičkom ili pravnom licu poveri pojedine poslove unutar provere, pod uslovom da ono ima dozvolu za sprovođenje pojedinih poslova unutar provere.

Dozvolu za sprovođenje pojedinih poslova unutar provere izdaje Direktorat, na određeno vreme.

Direktorat može da prizna dokument o pravu na sprovođenje provere koji je izdala strana država ili međunarodna organizacija, ako uslovi pod kojima je on izdat nisu blaži od uslova koji su propisani za sprovođenje provere u Republici Srbiji.

Za postupanje po zahtevu za izdavanje, produženje važenja ili izmenu dozvole za sprovođenje pojedinih poslova unutar provere i za postupanje po zahtevu za priznavanje stranog dokumenta o pravu na sprovođenje provere plaća se naknada Direktoratu.

Podzakonski propis

Član 249.

Bliži način sprovođenja provere, bliže uslove za sticanje svojstva proverivača, bliži način ostvarivanja prava i obaveze proverivača i obrazac njihove službene legitimacije, bliži način ostvarivanja prava i obaveze objekta provere i sadržina izveštaja o proveru bliže se određuju propisom Direktorata.

Direktorat propisuje i poslove unutar provere koji mogu da se povere fizičkim ili pravnim licima, bliže uslove koje fizička ili pravna lica moraju da ispune da bi im se izdala dozvola, vreme na koje se dozvola izdaje, bliže uslove pod kojima se menja, suspenduje ili stavlja van snage dozvola i obrazac dozvole.

III. INSPEKCIJSKI NADZOR

1. Pojam inspekcijskog nadzora. Vazduhoplovni inspektor

Član 250.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, podzakonskih akata donetih na osnovu ovog zakona, međunarodnih akata i prihvaćenih domaćih i međunarodnih standarda i preporučene prakse, vrši ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja, preko vazduhoplovnog inspektora.

Inspekcijski nadzor se vrši nad pružaocem usluga u vazdušnoj plovidbi, avio-prevoziocem, vlasnikom ili korisnikom vazduhoplova, operaterom aerodroma, letilišta ili terena, investitorom aerodroma, vazduhoplovno-tehničkom organizacijom, vazduhoplovnim osobljem, kao i nad drugim privrednim društvima, drugim pravnim licima, preduzetnicima i fizičkim licima koja obavljaju delatnosti, poslove ili pružaju usluge u vazduhoplovstvu (u daljem tekstu: objekat inspekcijskog nadzora).

Dok obavlja inspekcijski nadzor vazduhoplovni inspektor je dužan da nosi službeno odelo i službenu legitimaciju.

Izgled i korišćenje službenog odela i obrazac službene legitimacije vazduhoplovnog inspektora propisuje ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Vazduhoplovni inspektor ne može da izrađuje ili učestvuje u izradi planske ili tehničke dokumentacije i tehničkoj kontroli tehničke dokumentacije predmeta inspekcijskog nadzora i da vrši stručni nadzor nad proizvodnjom, izgradnjom, odnosno izvođenjem radova na predmetu inspekcijskog nadzora.

2. Prava i dužnosti vazduhoplovnog inspektora

Član 251.

Vazduhoplovni inspektor vodi postupak, donosi rešenja i preduzima mere u okviru prava i dužnosti određenih ovim zakonom.

Vazduhoplovni inspektor ima pravo i dužnost da u vršenju inspekcijskog nadzora:

- 1) pregleda opšte i pojedinačne akte, evidencije i drugu dokumentaciju objekta inspekcijskog nadzora;
- 2) pregleda:
  - (1) aerodrome, letilišta i terene,
  - (2) vazduhoplove i vazduhoplovne proizvode,
  - (3) komunikacione, navigacione i nadzorne sisteme, uređaje, opremu i objekte,
  - (4) poslovne prostorije, postrojenja, instalacije, sredstva rada i proizvode,
  - (5) druge objekte, uređaje i predmete objekta inspekcijskog nadzora;
- 3) sasluša i uzima izjave od odgovornih lica objekta inspekcijskog nadzora i drugih lica;
- 4) zahteva izveštaje i podatke o radu objekta inspekcijskog nadzora;
- 5) obavi neposredni uvid u rad osoblja objekta inspekcijskog nadzora;
- 6) preduzima druge mere i radnje za koje je ovlašćen.

Vazduhoplovni inspektor je dužan da o svom prisustvu obavesti odgovorno lice u objektu inspekcijskog nadzora.

Odgovorno lice u objektu inspekcijskog nadzora dužno je da postupi po nalogu vazduhoplovnog inspektora.

3. Ovlašćenja vazduhoplovnog inspektora

Ovlašćenje da se naloži otklanjanje nepravilnosti

Član 252.

Vazduhoplovni inspektor ovlašćen je da, ako uoči nepravilnosti u radu objekta inspekcijskog nadzora, donese rešenje kojim objektu inspekcijskog nadzora nalaže da otkloni nepravilnosti i da odredi rok u kome je objekat inspekcijskog nadzora dužan da otkloni nepravilnosti.

Objekat inspekcijskog nadzora je dužan da izvrši rešenje vazduhoplovnog inspektora.

Odgovorno lice u objektu inspekcijskog nadzora dužno je da, u roku od 48 sati od časa kada je protekao rok koji je određen za otklanjanje nepravilnosti, pismeno obavesti vazduhoplovnog inspektora da li su nepravilnosti otklonjene.

Ovlašćenje na privremenu zabranu i ograničenje

Član 253.

Zavisno od ishoda inspekcijskog nadzora i težine neposrednog ugrožavanja bezbednosti i obezbeđivanja u vazduhoplovstvu, vazduhoplovni inspektor ovlašćen je da odmah donese rešenje kojim:

- 1) privrednom društvu, drugom pravnom licu ili preduzetniku privremeno zabranjuje obavljanje delatnosti ili pružanje usluga;
- 2) privrednom društvu, drugom pravnom licu, preduzetniku ili fizičkom licu zabranjuje radnje koje mogu da budu opasne po bezbednost i obezbeđivanje u vazduhoplovstvu, život i zdravlje ljudi, životnu sredinu i imovinu;
- 3) privrednom društvu, drugom pravnom licu ili preduzetniku privremeno ograničava ili privremeno zabranjuje korišćenje vazduhoplova, aerodroma, objekata, prostorija, sredstava za rad, opreme, sistema ili uređaja koji ne ispunjavaju uslove koji su propisani za njihovo korišćenje.

Vazduhoplovni inspektor ovlašćen je da privremeno zabrani rad licu koje spada u vazduhoplovno osoblje čiji poslovi neposredno utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja, pod uslovima koji su određeni u članu 184. ovog zakona.

Ovlašćenje na podnošenje predloga direktoru Direktorata

Član 254.

Vazduhoplovni inspektor može uz pismeno obrazloženje da predloži direktoru Direktorata:

- 1) izmenu, suspenziju ili stavljanje van snage dozvole ili drugog pojedinačnog pravnog akta kojim se utvrđuje da privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik ispunjava uslove za obavljanje delatnosti ili pružanje usluga u vazduhoplovstvu;
- 2) izmenu, suspenziju ili stavljanje van snage potvrde o obučenosti lica koje spada u vazduhoplovno osoblje čiji poslovi posredno utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja;
- 3) vanrednu proveru stručne obučenosti ili zdravstvene sposobnosti lica koje spada u vazduhoplovno osoblje čiji poslovi posredno utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja.

4. Zapisnik o inspekcijskom nadzoru

Član 255.

Vazduhoplovni inspektor dužan je da odmah po okončanju nadzora i na licu mesta sastavi zapisnik o inspekcijskom nadzoru, koji sadrži i mere koje su naložene objektu inspekcijskog nadzora.

Izuzetno, vazduhoplovni inspektor koji pismenim rešenjem zabrani rad licu koje spada u vazduhoplovno osoblje čiji poslovi neposredno utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja dužan je da sastavi zapisnik o inspekcijskom nadzoru u roku od 24 sata po okončanju nadzora iz člana 184. ovog zakona.

Zapisnik se dostavlja objektu inspekcijskog nadzora.

5. Ostale odredbe o inspekcijskom nadzoru

Dužnost avio-prevozioca da obezbedi mesto za vazduhoplovnog inspektora

Član 256.

Avio-prevozioc dužan je da, po najavi, obezbedi mesto u vazduhoplovu za vazduhoplovnog inspektora koji nadzire rad posade vazduhoplova ili proverava ispravnost vazduhoplova u letu.

Pravo na upravni spor protiv rešenja vazduhoplovnog inspektora

Član 257.

Na rešenje vazduhoplovnog inspektora žalba nije dozvoljena.

Protiv rešenja vazduhoplovnog inspektora može da se pokrene upravni spor.

Izuzetno, ministar nadležan za poslove saobraćaja može, na predlog tužioca u upravnom sporu, da odloži izvršenje rešenja, ako se time ne ugrožava bezbednost ili obezbeđivanje u vazduhoplovstvu.

Glava petnaesta

KAZNE NE ODREDBE

Prekršaji

Član 258.

Novčanom kaznom od 300.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) lansira rakete i druge leteće objekte na takav način da ugrozi bezbednost vazdušnog saobraćaja suprotno članu 10. stav 1 ovog zakona;
- 2) lansira rakete i druge leteće objekte bez prethodno pribavljene saglasnosti pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi (član 10. stav 2);
- 3) dopusti iskakanje padobranaca suprotno članu 11. ovog zakona;
- 4) ne uspostavi sistem upravljanja bezbednošću ili ne pribavi saglasnost Direktorata na njega i na njegove izmene i dopune (član 16. stav 2);
- 5) ne prijavi Direktoratu svaki događaj, u skladu s priručnikom o upravljanju bezbednošću (član 17. stav 1);
- 6) o nameri da uvede promenu u funkcionalni sistem ne obavesti Direktorat ili mu ne dostavi bezbednosnu argumentaciju ili ne pribavi njegovo odobrenje za planiranu promenu (član 18. stav 1);
- 7) stalno sistematski ne uočava opasnost, ne procenjuje i ne umanjuje rizik u obavljanju svoje delatnosti (član 19. stav 1);
- 8) sisteme, uređaje, opremu i objekte ne koristi prema tehničkoj dokumentaciji, uputstvu za korišćenje i programu održavanja ili ako tehničku dokumentaciju, uputstvo za korišćenje i program održavanja, ne čuva i ne ažurira (član 53. stav 2);
- 9) ne planira ili ne projektuje ili ne nabavi ili ne koristi komunikacione, navigacione i nadzorne sisteme, uređaje, opremu i objekte čije karakteristike i način korišćenja i održavanja ispunjavaju međunarodne standarde, obaveze predviđene potvrđenim međunarodnim ugovorom i uslove koje propiše Vlada (član 54. stav 1);

10) komunikacione, navigacione i nadzorne sisteme, uređaje i opremu redovno ne proverava i ne kalibriše iz vazduha (član 54. stav 2);

11) ne učini dostupnim osmotrene meteorološke podatke ili ih ne stavi na raspolaganje korisnicima usluga (član 57. stav 1);

12) u Integrisanom vazduhoplovnom informativnom paketu ne objavi odredbe zakona i drugih propisa kojima se uređuje domaći i međunarodni vazdušni saobraćaj ili podatke koje se odnose na bezbednost, redovnost i efikasnost vazduhoplovstva ili odstupanja od standarda koje je propisala Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva ili druge podatke koji su značajni za letenje vazduhoplova (član 60. stav 1);

13) ne dostavlja informacije od značaja za vazduhoplovstvo pružaocu usluga vazduhoplovnog informisanja, radi objavljivanja u Integrisanom vazduhoplovnom informativnom paketu (član 60. stav 2);

14) pruža usluge u vazdušnoj plovidbi, a nema sertifikat za pružanje usluga ili ga Vlada nije imenovala za pružanje tih usluga (član 64. stav 1);

15) ne snima elektronski ili na drugi način ne čuva sve podatke o pruženim uslugama (član 71. stav 1);

16) usluge iz vazduha pruža bez potvrde o osposobljenosti za pružanje usluga iz vazduha (član 95. stav 2);

17) organizuje vazduhoplovnu manifestaciju bez odobrenja Direktorata (član 98. stav 1);

18) u svojstvu operatera aerodroma dozvoli korišćenje aerodroma bez prethodno pribavljene dozvole ili bez prethodnog upisa u Registar aerodroma Republike Srbije ili ako u trenutku korišćenja aerodrom ne ispunjava sve uslove za bezbedno odvijanje vazdušnog saobraćaja (član 102. stav 1);

19) u svojstvu operatera letilišta ili terena dozvoli korišćenje letilišta ili terena bez prethodno pribavljene dozvole ili bez prethodnog upisa letilišta u registar letilišta, a terena u registar terena, ili ako u trenutku korišćenja letilište ili teren ne ispunjavaju sve uslove potrebne za bezbedno odvijanje vazdušnog saobraćaja (član 102. stav 2);

20) ne ograniči ili trajno ili privremeno ne prekine korišćenje aerodroma ako aerodrom prestane da ispunjava neki uslov koji je potreban za bezbedno odvijanje vazdušnog saobraćaja (član 103. stav 2);

21) ne podnese zahtev za izmenu dozvole za korišćenje aerodroma ako se promene namena ili klasa ili kategorija ili tehnička svojstava aerodroma ili drugi uslovi pod kojim se aerodrom koristi a koje propiše Direktorat (član 108);

22) pri izradi planske i tehničke dokumentacije za izgradnju aerodroma ne obezbedi da se poštuju propisi o izgradnji objekata, kao i posebni uslovi koje propiše Direktorat (član 110);

23) ne dostavi Direktoratu plansku ili tehničku dokumentaciju za izgradnju aerodroma, radi pribavljanja potvrde o tome da se njima omogućava održavanje prihvatljivog nivoa bezbednosti vazdušnog saobraćaja (član 111. stav 1);

24) ne ukloni ili ne sruši prepreke koje ugrožavaju bezbednost vazdušnog saobraćaja ili prepreke koje mogu da ugroze bezbednost vazdušnog saobraćaja ne obeleži za uočavanje danju, noću i u uslovima smanjene vidljivosti (član 114. stav 1);

25) postavi objekte, instalacije i uređaje koji se nalaze na području ili izvan područja aerodroma, a koji kao prepreka mogu da utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja, bez prethodno pribavljene potvrde Direktorata da se njima ne utiče na održavanje prihvatljivog nivoa bezbednosti vazdušnog saobraćaja (član 113. stav 1);

26) postavi objekte, instalacije i uređaje koji se nalaze na području ili izvan područja aerodroma, a koji usled emisije ili refleksije radio-zračenja mogu da utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja, bez prethodno pribavljene potvrde Direktorata da se njima ne utiče na održavanje prihvatljivog nivoa bezbednosti vazdušnog saobraćaja (član 115. stav 1);

27) koristi ili obrađuje zemljište, stvara deponije smeća, gaji žitarice ili preduzima ostale aktivnosti u blizini manevarskih površina, platformi i objekata na području aerodroma, na način koji ugrožava poletanje, sletanje, kretanje i boravak vazduhoplova na aerodromu (član 116. stav 1);

28) ne obezbedi osmatranje kretanja ptica na području aerodroma i njihovo rasterivanje (član 116. stav 2);

29) ne odredi uslove za korišćenje aerodroma ili ne preduzme sve potrebne mere, a u skladu sa članom 117. ovog zakona;

30) ne obezbedi pregled manevarskih površina, platformi, instalacija, uređaja i opreme na aerodromu u skladu sa članom 118. stav 1. ovog zakona;

31) ne obeležava i redovno ne održava manevarske površine i platforme ili o njihovom stanju ne obaveštava nadležnu jedinicu kontrole letenja (član 118. stav 2);

32) u svojstvu operatera aerodroma koji se koristi za javni avio-prevoz ne obezbedi korišćenje tog aerodroma u toku vremena otvorenosti (član 125. stav 1);

33) ne obezbedi spasilačko-vatrogasnu službu i službu hitne medicinske pomoći (aerodromske službe) ili vatrogasno obezbeđenje i medicinsko obezbeđenje, prema propisu Direktorata (član 126. stav 1);

34) ne obezbedi službu koja kontroliše ispravnost površina za kretanje vazduhoplova, kao i obavljanje pregleda obezbeđivanja na aerodromima koji se koriste za javni avio-prevoz i na opštim aerodromima (član 126. stav 2);

35) ne pruža putnicima sa invaliditetom i sa smanjenom pokretljivošću usluge ukrcavanja i iskrcavanja putnika na način koji tim licima omogućava da se pod jednakim uslovima i bez diskriminacije prevoze u vazdušnom saobraćaju (član 127. stav 3);

36) pruža usluge zemaljskog opsluživanja bez prethodno pribavljene dozvole za pružanje tih usluga (član 128. stav 1);

37) ne obrazuje Savet avio-prevozlaca koji koriste aerodromske usluge na aerodromu koji se koristi za javni avio-prevoz (član 133. stav 1);

38) omogući vazduhoplovnom osoblju da obavlja poslove koji neposredno utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja bez odgovarajuće dozvole (član 172. stav 1);

39) omogući vazduhoplovnom osoblju da obavlja poslove koji posredno utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja bez odgovarajuće potvrde o obučenosti (član 174);

40) obučava vazduhoplovno osoblje prema nastavnim programima koji nisu usklađeni s međunarodnim standardima i preporučenom praksom ili koje nije odobrio Direktor (član 180. stav 1);

41) obučava vazduhoplovno osoblje na uređaju za simuliranje leta za čije korišćenje nije pribavljena dozvola Direktorata (član 180. stav 2);

42) ne obezbedi proveru psiho-fizičkog stanja vazduhoplovnog osoblja, pre nego što vazduhoplovno osoblje počne da obavlja poslove, kao i tokom obavljanja poslova, na način koji ne ometa njihov rad (član 193. stav 2);

43) ne postupi u skladu sa propisom iz člana 199. stav 2. ovog zakona;

44) ne preduzima mere zaštite životne sredine od buke vazduhoplova i ostalih eksternih faktora koji utiču na buku, a posledica su obavljanja delatnosti ili pružanja usluga u vazduhoplovstvu (član 200. stav 1);

45) ne obezbedi da se pri korišćenju aerodroma primenjuju mere zaštite životne sredine, prema ovom zakonu i propisima kojima se uređuje zaštita životne sredine (član 201);

46) ne obezbedi stalno merenje buke koja se na aerodromu i njegovoj okolini stvara pri poletanju i sletanju vazduhoplova (član 203. stav 1);

47) ukloni s mesta udesa vazduhoplov koji je pretrpeo udes ili ozbiljnu nezgodu ili njegove delove pre no što se obezbedi očuvanje tragova udesa ili ozbiljne nezgode ili pribavi saglasnost predsednika Komisije ili istražnog organa (član 213. stav 1);

48) na aerodromu koji se koristi za javni avio-prevoz i na opštem aerodromu ne obrazuje Aerodromski komitet za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu (član 223. stav 1);

49) ne sačini i ne primenjuje sopstveni program za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu, prema Nacionalnom programu za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu (član 224. stav 1);

50) primenjuje sopstveni program za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu bez odobrenja Direktorata (član 224. stav 2);

51) ne odredi obezbeđivano-restriktivnu zonu ili službene prolaze ili prolaze za putnike ili za to ne pribavi prethodnu saglasnost Direktorata (član 225. stav 1);

52) u svojstvu operatera aerodroma koji se koristi za javni avio-prevoz ili opšteg aerodroma ne obezbedi pregled obezbeđivanja putnika, ručnog prtljaga, predatog prtljaga, robe i pošte ili ne obezbedi kontrolu pristupa lica i vozila u obezbeđivano-restriktivnoj zoni (član 226. stav 1);

53) obavlja poslove pregleda obezbeđivanja bez dozvole Direktorata (član 226. stav 3);

54) ne obezbedi prostor za pregled vazduhoplova koji je predmet nezakonitog ometanja ili uslove za kontrolu i sprečavanje neovlašćenog pristupa u obezbeđivano-restriktivnoj zoni aerodroma ili odgovarajuće prostorije za sprovođenje pregleda obezbeđivanja ili tehničku opremu za obavljanje pregleda obezbeđivanja (član 228. stav 1);

55) ne postupi po rešenju vazduhoplovnog inspektora (član 252. stav 2);

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 25.000 do 50.000 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom od 100.000 do 300.000 dinara.

Prekršaji za koje se kažnjava korisnik vazduhoplova

Član 259.

Novčanom kaznom od 400.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice koje je korisnik vazduhoplova ako:

1) obavlja saobraćaj ili leti iznad gradova, naseljenih mesta i industrijskih objekata ispod visine utvrđene propisom o klasama vazdušnog prostora iz člana 37. ovog zakona (član 8. stav 1);

- 2) iz vazduhoplova za vreme leta izbacuje predmete i tečnosti suprotno članu 9. ovog zakona;
- 3) leti vazduhoplovom iznad zabranjene zone (član 13. stav 1);
- 4) leti vazduhoplovom u opasnoj zoni mimo vremenskog ograničenja (član 13. stav 4);
- 5) vazduhoplov leti u vazdušnom prostoru Republike Srbije bez prethodno podnetog plana leta pružaocu usluga u vazdušnoj plovidbi (član 24. stav 1);
- 6) obavlja javni avio-prevoz bez operativne dozvole (član 78. stav 1);
- 7) obavlja panoramsko letenje i prevoz vazduhoplovom bez motora ili ultralakim vazduhoplovom s motorom bez potvrde o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-prevoza (član 79. stav 2);
- 8) na zahtev Direktorata, ne dostavi podatke o ispunjenosti uslova koji su potrebni za izdavanje operativne dozvole (član 80. stav 3);
- 9) pre uzimanja vazduhoplova u zakup ne pribavi od Direktorata saglasnost za zaključenje ugovora o zakupu (član 87. stav 2);
- 10) daje vazduhoplov bez posade u zakup stranom avio-prevoziocu bez prethodne saglasnosti Direktorata (član 87. stav 3);
- 11) ne obavlja prevoz na liniji u međunarodnom redovnom avio-prevozu pod uslovima koji su određeni potvrđenim međunarodnim ugovorom (član 89. stav 2);
- 12) ne odredi cene prevoza putnika, prtljaga, pošte i robe u javnom avio-prevozu u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom (član 92. stav 1);
- 13) ne iskaže ukupnu cenu redovnog avio-prevoza u skladu sa članom 92. stav 2. ovog zakona;
- 14) ne objavi red letenja najkasnije 15 dana pre početka njegove primene, a izmene u redu letenja – najkasnije deset dana pre početka primene izmenjenog reda letenja (član 94. stav 2);
- 15) ne poštuje objavljeni red letenja ili dok on važi izmeni red letenja ili obustavi prevoz suprotno uslovima iz člana 94. stav 3. ovog zakona;
- 16) o obustavi prevoza ili izmeni reda letenja odmah ne obavesti javnost (član 94. stav 4);
- 17) pri obavljanju javnog avio-prevoza za poletanje i sletanje ne upotrebljava aerodrom koji se koristi za javni avio-prevoz ili opšti aerodrom (član 121. stav 1);
- 18) koristi vazduhoplov koji nije upisan u Registar vazduhoplova Republike Srbije ili Evidenciju vazduhoplova Republike Srbije ili nije kontinuirano ploviben (član 135. stav 1);
- 19) ne koristi vazduhoplov prema njegovoj kategoriji ili vrsti ili nameni (član 135. stav 2);
- 20) koristi vazduhoplov koji ima državnu pripadnost Republike Srbije, a ne nosi znake državne pripadnosti ili oznake registracije ili obavezne natpise (član 145. stav 2);
- 21) koristi vazduhoplov koji je upisan u Registar vazduhoplova, a u njemu se dok leti ne nalaze uverenje o registraciji vazduhoplova ili potvrda o plovibenosti vazduhoplova ili potvrda o proveru plovibenosti vazduhoplova ili dozvole za rad

ugrađene opreme koja emituje radio signale ili druge isprave i knjige koje propiše Direktorat (član 147. stav 1);

22) vazduhoplovno-tehničku delatnost obavlja bez dozvole za obavljanje te delatnosti (član 149. stav 2);

23) ne obezbedi broj članova i sastav posade vazduhoplova u skladu sa potvrdom o tipu vazduhoplova ili priručnikom za upravljanje vazduhoplovom ili operativnim priručnikom korisnika vazduhoplova ili propisom Direktorata (član 194. stav 2);

24) omogući da poslove pilota vazduhoplova namenjenog za obavljanje komercijalne delatnosti obavlja lice sa navršениh 65 godina života (član 196. stav 1);

25) omogući da u višečlanoj posadi vazduhoplova koji je namenjen za obavljanje komercijalne delatnosti bude više od jednog pilota koji je stariji od 60 godina života (član 196. stav 3);

26) za svaki let ili deo leta ne odredi vođu vazduhoplova (član 197. stav 3);

27) ne postupi u skladu sa propisom iz člana 198. stav 1. ovog zakona;

28) po okončanju istraživanja udesa ili ozbiljne nezgode ne ukloni oštećeni ili uništeni vazduhoplov ili njegove delove (član 213. stav 3);

29) ne postupi po rešenju vazduhoplovnog inspektora (član 252. stav 2);

30) posle najave ne obezbedi mesto u vazduhoplovu za vazduhoplovnog inspektora koji nadzire rad posade vazduhoplova ili proverava ispravnost vazduhoplova u letu (član 256);

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 30.000 do 50.000 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kazniće se i preduzetnik novčanom kaznom od 250.000 do 500.000 dinara.

Prekršaji za koje se kažnjava fizičko lice

Član 260.

Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice ako:

1) obavlja saobraćaj ili leti iznad gradova, naseljenih mesta i industrijskih objekata ispod visine utvrđene propisom o klasama vazdušnog prostora iz člana 37. ovog zakona (član 8. stav 1);

2) iz vazduhoplova za vreme leta izbacuje predmete i tečnosti suprotno članu 9. ovog zakona;

3) lansira rakete i druge leteće objekte na takav način da ugrozi bezbednost vazdušnog saobraćaja suprotno članu 10. stav 1 ovog zakona;

4) lansira rakete i druge leteće objekte bez prethodno pribavljene saglasnosti pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi (član 10. stav 2);

5) iskače padobranom ili dopusti iskakanje padobranaca suprotno članu 11. ovog zakona;

6) leti vazduhoplovom iznad zabranjene zone (član 13. stav 1);

7) leti vazduhoplovom u opasnoj zoni mimo vremenskog ograničenja (član 13. stav 4);

8) u svojstvu vođe vazduhoplova povredi vazdušni prostor Republike Srbije (član 23. stav 1);

9) pri pružanju usluga kontrole letenja ne upotrebljava izraze standardne frazeologije na engleskom jeziku (član 48. stav 1);

10) obavlja panoramsko letenje i prevoz vazduhoplovom bez motora ili ultralakim vazduhoplovom s motorom bez potvrde o osposobljenosti za obavljanje javnog avio-prevoza (član 79. stav 2);

11) ne ukloni ili ne sruši prepreke koje ugrožavaju bezbednost vazdušnog saobraćaja ili prepreke koje mogu da ugroze bezbednost vazdušnog saobraćaja ne obeleži za uočavanje danju, noću i u uslovima smanjene vidljivosti (član 114. stav 1);

12) postavi objekte, instalacije i uređaje koji se nalaze na području ili izvan područja aerodroma, a koji kao prepreka mogu da utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja, bez prethodno pribavljene potvrde Direktorata da se njima ne utiče na održavanje prihvatljivog nivoa bezbednosti vazdušnog saobraćaja (član 113. stav 1);

13) postavi objekte, instalacije i uređaje koji se nalaze na području ili izvan područja aerodroma, a koji usled emisije ili refleksije radio-zračenja mogu da utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja, bez prethodno pribavljene potvrde Direktorata da se njima ne utiče na održavanje prihvatljivog nivoa bezbednosti vazdušnog saobraćaja (član 115. stav 1);

14) koristi ili obrađuje zemljište, stvara deponije smeća, gaji žitarice ili preduzima ostale aktivnosti u blizini manevarskih površina, platformi i objekata na području aerodroma, koje ugrožavaju poletanje, sletanje, kretanje i boravak vazduhoplova na aerodromu (član 116. stav 1);

15) obavlja poslove koji neposredno utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja bez odgovarajuće dozvole u koju se upisuju ovlašćenja imaoca dozvole (član 172. stav 1);

16) obavlja poslove koji posredno utiču na bezbednost vazdušnog saobraćaja bez odgovarajuće potvrde o obučenosti u koju se upisuju ovlašćenja imaoca potvrde (član 175. stav 1);

17) na dužnosti pri sebi nema dozvolu ili potvrdu o obučenosti, a letačko osoblje, kontrolori letenja i kabinsko osoblje – i lekarsko uverenje (član 187. stav 1);

18) u toku praktične obuke nema pri sebi ispravu kojom dokazuje da pohađa praktični deo obuke (član 187. stav 2);

19) je prilikom obavljanja svojih poslova pod uticajem alkohola ili psihoaktivnih supstanci ili u psiho-fizičkom stanju koje ga onemogućava da pravilno obavlja svoje poslove (član 193. stav 1);

20) poslove pilota vazduhoplova namenjenog za obavljanje komercijalne delatnosti obavlja sa navršениh 65 godina života (član 196. stav 1);

21) pre leta ne proveri da li su vazduhoplov i posada spremni za let, da li se u vazduhoplovu nalaze sve potrebne isprave i knjige ili ne preduzme mere koje su određene operativnim priručnikom korisnika vazduhoplova (član 198. stav 1);

22) se ne povinuje naređenjima vođe vazduhoplova (član 198. stav 2);

23) ne preduzme sve mere koje su potrebne da bi se održala bezbednost leta i obezbeđivanje vazduhoplova (član 198. stav 4);

24) ne postupi u skladu sa propisom iz člana 199. stav 1. ovog zakona;

25) ne postupi u skladu sa propisom iz člana 199. stav 2. ovog zakona;

26) ukloni s mesta udesa vazduhoplov koji je pretrpeo udes ili ozbiljnu nezgodu ili njegove delove pre no što se obezbedi očuvanje tragova udesa ili ozbiljne nezgode ili pribavi saglasnost predsednika Komisije ili istražnog organa (član 213. stav 1);

27) unese u putničku kabinu vazduhoplova i u obezbeđivano-restruktivnu zonu hladno ili vatreno oružje ili municiju ili eksplozivne, zapaljive ili opasne materije, kao i sredstva ili predmete koji se nalaze na listi zabranjenih predmeta koju propiše Direktorat (član 230. stav 1);

28) pre ukrcavanja u vazduhoplov ne prijavi pri registraciji za let i ne preda hladno ili vatreno oružje ili municiju ovlašćenom pripadniku ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove na aerodromu (član 230. stav 3);

29) za ulazak u obezbeđivano-restruktivnu zonu i kretanje u njoj radi obavljanja poslova nema odgovarajući znak identifikacije koji je određen Nacionalnim programom za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu (član 231. stav 2);

30) ne postupi po nalogu vazduhoplovnog inspektora (član 251. stav 4);

31) ne postupi po rešenju vazduhoplovnog inspektora (član 252. stav 2);

32) u roku od 48 sati od časa kada je protekao rok koji je određen za otklanjanje nepravilnosti, pismeno ne obavesti vazduhoplovnog inspektora da li su nepravilnosti otklonjene (član 252. stav 3);

Glava šesnaesta

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Agencija za kontrolu letenja Srbije i Crne Gore d.o.o, kao pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi

Član 261.

Smatra se da je ugovorom između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Crne Gore koji je zaključen 31. oktobra 2003. godine i kojim je osnovana Agencija za kontrolu letenja Srbije i Crne Gore d.o.o, Vlada ovlastila Agenciju za kontrolu letenja Srbije i Crne Gore d.o.o. da pruža sve usluge u vazdušnoj plovidbi na teritoriji Republike Srbije, sve dok Vlada drukčije ne odluči.

Rok za donošenje propisa za izvršavanje ovog zakona

Član 262.

Propisi za izvršavanje ovog zakona doneće se u roku od 24 meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Donošenje akata Vlade i obrazovanje komiteta

Član 263.

Vlada donosi Nacionalni program bezbednosti u civilnom vazduhoplovstvu, Nacionalnu politiku upravljanja vazdušnim prostorom i Nacionalni program za olakšice u vazdušnom saobraćaju u roku od 18 meseci od stupanja na snagu ovog zakona.

Vlada obrazuje Nacionalni vazduhoplovni komitet za upravljanje vazdušnim prostorom, Nacionalni komitet za olakšice u vazdušnom saobraćaju i Nacionalni komitet za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu u roku od 18 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Preuzimanje nadležnosti u oblasti inspekcijskog nadzora u vazduhoplovstvu

Član 264.

Ministarstvo za infrastrukturu preuzima od Direktorata prava, obaveze, predmete, opremu, sredstva za rad i arhivu koji su potrebni za obavljanje nadležnosti u oblasti inspekcijskog nadzora u vazduhoplovstvu.

Donošenje propisa na osnovu ECAA sporazuma

Član 265.

Pored drugih propisa za čije je donošenje ovlašćen, Direktorat donosi i propise iz oblasti vazduhoplovstva koji su sadržani u Aneksu I Multilateralnog sporazuma između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (u skladu sa Rezolucijom Saveta bezbednosti UN 1244 od 10. juna 1999) o uspostavljanju Zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja (ECAA sporazum). Multilateralni sporazum potvrđen je zakonom koji je objavljen u „Službenom glasniku Republike Srbije – Međunarodni ugovori“, broj 38/09).

Upravni odbor i direktor Direktorata

Član 266.

Savet Direktorata civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije nastavlja danom stupanja na snagu ovog zakona da radi kao Upravni odbor Direktorata u sastavu u kome je to predviđeno ovih zakonom.

Generalni direktor Direktorata i zamenik direktora Direktorata civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije nastavljaju danom stupanja na snagu ovog zakona da rade kao direktor Direktorata, odnosno zamenik direktora Direktorata, kao javne agencije, sa ovlašćenjima koja su predviđena ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju javne agencije.

Važenja pojedinačnih pravnih akata donesenih na osnovu važećih propisa

Član 267.

Dozvole i drugi pojedinačni pravni akti koji su doneseni po propisima koji su na snazi na dan stupanja na snagu ovog zakona, kojima se utvrđuje da su njihovi imaoi osposobljeni da obavljaju delatnosti ili poslove ili da pružaju usluge u vazduhoplovstvu, ostaju na snazi do isteka roka važenja koji je označen u njima, odnosno do izdavanja odgovarajućih pojedinačnih pravnih akata koji se donose na osnovu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega, a najkasnije 24 meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Svi subjekti koji su po odredbama ovog zakona obavezni da steknu pojedinačni pravni akt kojim se utvrđuje da ispunjavaju uslove za obavljanje delatnosti, poslova ili pružanje usluga u vazduhoplovstvu, a na to nisu bili dužni po Zakonu o vazdušnom saobraćaju („Službeni list SRJ”, br. 12/98, 5/99, 44/99, 73/00 i 70/01 i „Službeni glasnik RS”, broj 101/05), dužni su da ispune uslove koji su određeni ovim zakonom u roku od 24 meseca od stupanja na snagu ovog zakona.

Primena ovog zakona na započete postupke

Član 268.

Odredbe ovog zakona primenjuju se na sve postupke koji su započeti pre stupanja na snagu ovog zakona ako do stupanja na snagu ovog zakona u njima nije doneseno konačno rešenje.

Izuzetno, prekršajni postupci koji su pokrenuti pre stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako su blaži za učinioca.

Prestanak važenja Zakona o vazдушnom saobraćaju i drugih propisa

Član 269.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o vazдушnom saobraćaju („Službeni list SRJ”, br. 12/98, 5/99, 44/99, 73/00 i 70/01 i „Službeni glasnik RS”, broj 101/05), Odluka o osnivanju Direktorata civilnog vazduhoplovstva države Srbije i države Crne Gore („Službeni glasnik RS”, broj 102/03), Odluka o vršenju osnivačkih prava u Direktoratu civilnog vazduhoplovstva države Srbije i države Crne Gore („Službeni glasnik RS”, broj 53/06) i Zaključak o promeni naziva Direktorata civilnog vazduhoplovstva Srbije i Crne Gore („Službeni glasnik RS”, broj 12/07).

Stupanje na snagu ovog zakona

Član 270.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.